BUDAPEST, XXXVI. ÉVFOLYAM. 247. SZÁM. 1902. KEDD, SZEPTEMBER 9.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 788.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre . 20 kor. | Egy hóra 3 kor 60 fil.
Külföldre: 3 hóra Németországba 12 korona. Francziа-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 15 korona.
Egy szám ára 12 fil.

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR
főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
szépirodalmi főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 706.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Párisban főügynökségünk: John F. Jones & Cie. 31 bis, Faub. Montmartre.
Londonban főügynökségünk: TelekiJózsef 11. Bloomsbury Square.
Frankfurtban a/M: Németországi kizárólagos vezérképviselőségünk Daube G. L. és Társa, valamint összes fiókjai.
Bécsben: Danneberg L. I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai I. Wollzeile Nr. 6—8. Hasenstein és Vogler. I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stub nbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Füssli & Co.
... va amennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérczikk: Az ünnep eseményei.
Hamis próféták.
A pozsonyi kiállítás.
Az önálló vámterületért.
Elsüllyedt hajó.

Az ünnep eseményei.

Ezen a két napon voltak események, a melyek figyelmet érdemelnek.

Az autonom vámtarifa tárgyalását a két kormány szakelőadói befejezték és ezzel forma szerint végképp el volnának intézve a monarchia ugynevezett függő kérdései. A félhivatalos jelentés igy szól erről:

Az osztrák miniszterek elutazása után *Meyer* Róbert dr. osztályfő és *Gruber* Ignácz dr., *Spitzmüller* Sándor dr. és *Pöschl* Móricz dr. min. tanácsosok, szakelőadók Budapesten maradtak, hogy *Toepke* Alfréd államtitkárral és *Popovics* Sándor dr. min. tanácsossal folytassák a tárgyalásokat az egyenes adóknak több kategoriájáról, a melyek mint a két államot érdeklik. A tárgyalásokat vasárnap délután *befejezték és a szakelőadók aláirták a zárójegyzőkönyveket*, a melyeket a két miniszter elé terjesztenek. Vasárnap este az osztrák szakelőadók Bécsbe utaztak.

Megalkudni tehát mégsem volt olyan nehéz, mint ahogy hirdették. Az aktákat lezárták és most már csak az van hátra, hogy amiben a két kormány megegyezett, azt megpecsételje a két ország parlamentje. Csak. Kiváncsiak vagyunk rá, hogy Körber miképpen boldogul vele, a magyar országgyülléstől pedig elvárjuk, hogy alaposan a mélyére tekint ennek az e pillanatban még rejtve titkolt egyezségnek.

*

Pozsonyban ünnepies megnyitása volt a magyar gazdák szép és különösen érdekes kiállításának. Elment *Széll* Kálmán is és ott volt Darányi miniszter, a ki munkájának egy ujabb el nem tagadható sikerét állitotta az ország elé.

Széll természetesen beszélt, sőt többizben beszélt, az ünnepi szónoklatok rendes sablonja szerint. Mégis, ha ki akarunk emelni valamit a szavaiból, megemlithetjük azt, hogy a gazdaság minden ága harmoniában legyen s ne kivánja egyik sem a kiváltságos protegálást a másik rovására.

Ezt ugyan nem ma mondta először, de vonatkozásában megvolt az aktualitása, feleletlévén ez Dessewffy gróf igen erős czélzásaira az agrár érdekeket illetőleg. *Széll* szükségét látta hogy elháritsa magától az agrárizmus vádját.

A közigazgatás államositásáról is volt alkalma szót ejteni Széllnek s nyilván ő maga se vitatja, hogy ezt a kijelentést sem először teszi: azt, hogy az autonom jogokat nem csökkenteni, sőt emelni akarják az intézkedéssel. Csak egyetlen megjegyzésünk van erre: szeretnők már látni.

Kellemesen tünt föl — és ezt ezen a helyen is érdemesnek tartjuk regisztrálni — hogy Frigyes főherczeg magyar gazdának vallotta magát és ebben elődeire hivatkozott. A mint hogy kiemelkedő mommentuma volt az ünnepnek Darányi miniszter magvas beszéde is, azé a férfiué, a ki ezt az egész kiállitást rendezte s vele a magyar mezőgazdaság állapotának hű és örvendetesen biztató képét adta.

*

Apponyi a délvidéken járt és ennek az utjának azzal adott nagyobb jelentőséget, hogy megvédte a svábokat. Persze okosan és kellő formában. Védelmezte őket az álprófétáktól, a kik a svábok eltántorodását jósolták, de egyuttal intelemben is részesitette őket. Megmondta nekik nyiltan, hogy csak maradjanak jó hazafiak és ne cselekedjenek ugy, hogy az álprófétáknak jóslata teljesedjen. Verseczen példát is adott: elfordult attól a szónoktól, a ki németül üdvözölte, viszont a lakomán ő maga köszöntötte magyar beszéd után német szóval azokat, a kik magyarul meg nem értették.

*

Az önálló vámterületért is volt gyülés az ünnepen: Marosvásárhelyt tartották és több függetlenségi képviselő élén Kossuth Ferencz mondott hosszabb beszédet.

Helyesen fejtette ki azt a mi régi álláspontunkat, hogy ez a gazdasági kérdés, az ország anyagi boldogulásának fontos, nagy ügye *nem pártkérdés*. Az mindnyájunk érdeke és hogy teljesedjen, pártkülönbség nélkül kell, hogy kezet fogjon mellette minden polgára e hazának. Igy hisszük, igy várjuk mi is az akczió sikerét!

Budapest, szeptember 8.

Beszámoló. *Fischer* János a réthi kerület orsz. képviselője, nyilt levélben beszámolt a választóinak és kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Kossuth* Lajos századik születésnapjáról.

A vitás tengerszem, ügyében *Hohenlohe* herczeg ügyésze részéről közölt táviratra vonatkozólag a félhivatalos *Bud. Tud.* jelenti, hogy dr. *Lában* Lajos csak annyiban rosszalta az áthidalás lebontását, a mennyiben az a különben is nagy elkeseredést csak fokozta. Ellenben indítványozta, hogy várják be a választott bíróság ítéletét, mely az igazság követelményeinek minden tekintetben meg fog felelni. Azt az állitást pedig hogy a választott bíróság magyar tagja helytelenitette volna, hogy e szerintük értéktelen, kopár területen a herczeg magánjogi igényét, a magyar kormány pedig fenhatóságát fenn akarja tartani, válaszra sem méltatják. — A vitás tengerszem választott bíróságának tagjai egyébként vasárnap reggel Tátrafüredről Budapestre érkeztek. Két napig időznek itt nálunk és megtekintik a főváros nevezetességeit. *Winkler* elnök Bécsbe utazik, hol Ő felsége kihallgatáson fogadja.

Hamis próféták.

— Apponyi a pángermánokról. —

Apponyi Albert gróf vasárnap megjelent és beszédet tartott a torontálmegyei *Lovrin* mezőgazdasági kiállitásán, melyet a délvidéki gazdasági egylet rendezett. Ma azután *Verseczen* időzött, a hol ugy, mint *Temesvárt* és *Lovrin*-ban, nagy ünnepélyességek között fogadtak.

Apponyi Albert ez ünnepnapi látogatásai országos jelentőséget nyertek ama beszédek által, melyeket a ház elnöke *Lovrinban* is, Verseczen is tartott. Itt is, ott is intette és óvta a svábokat a pángermán üzelmektől, nagyhatásu beszédekben hiván fel a polgárságot, hogy ne hagyja magát megtéveszteni a lelketlen izgatóktól. Sőt *Verseczen*, egy epizód keretében, egyenes és hazafias nyiltsággal fejezte ki rosszalását a kiállitási igazgató ellen, a ki őt német nyelven üdvözölte.

Apponyi gróf, vasárnap reggel számos temesi és torontáli képviselő társaságában utazott Temesvárról Lovrinba a mezőgazdasági kiállitásra.

A vasutnál fényes bandérium fogadta *a képviselőház elnökét*. *Wittmann* János kiállitási elnök és *Blaskovics* Ferencz alelnök üdvözlő szavai után báró *Lipthay* Frigyes védnök megnyitotta a kiállitást.

Apponyi magyarul, majd németül megemlékezett a regebbi politikai küzdelmekről, a melyeknek során alkalma volt a délvidék németajku népével érintkeznie. Most azért jelent meg, hogy az egész nemzet szeretetét fejezze ki a magyar nép e becses, szorgalmas, hazafias része iránt. Szomorusággal töltötte el szivét, hogy ezt a szorgalmas népet ujabb időben hamis próféták iparkodnak a magyar közösségtől elkülöníteni.

Az álprófeták német nemzetiségi területéről, a nagynémet kulturnemzethez való ragaszkodásról és hozzátartozásról beszélnek. A nép hozzátartozósága történelmi hagyományokban talált kifejezést. Ezek mutatják, hogy a svábok Maria Terézia, Napoleon idejében és negyvennyolczban a magyarok mellett haraczoltak, tehát a künn élő németekkel nem valihatnak közösséget. Hagyományaik a magyarokhoz kötik őket és gyermekeik jövője is megkivánja, hogy a magyar nemzethez ragaszkodjanak. A hamis próféták még nem veszélyeztetik a svábság magyar hazafiságát, de inti barátjait, hogy a hamis próféktól tartózkodjanak és jó magyar testvérek, hazafiak maradjanak.

Gróf Apponyi Albert még aznap visszament Temesvárra, a honnan ma reggel *Verseczre* utazott. A város lobogódiszt öltött és a város elején diszes diadalkapu állott. Az állomáson *Zákó* Milán főispán, *Weifert* polgármester, *Molnár* főispán, *Szivák*, *Steiner*, *Blaskovics*, *Fülöp* Béla és *Mayer* Károly, *Seemayer* és *Patyánszky* képviselők fogadták Apponyit. A polgármester üdvözlő beszédében biztositotta Apponyit, hogy a városba érkeztét a nép ünnepnek tekinti. Apponyi megköszönte a fogadtatást és kijelentette, hogy meg van győződve a lakosság hazafias érzelmeiről és örömmel tölti el az egységes magyar hazához való ragaszkodásuk.

A bevonulás után, a mely impozáns volt, *Apponyi* a főispán fogadótermében a törvényhatóság és a városi tanács tisztelgését fogadta. Ugyanott tisztelgett előtte a kiállitás nagybizottsága *Seemayer* képviselő kiállitási elnök vezetése alatt. Kilencz órakor a templomba ment az elnök, a hol a papság élén *Lászlóffy* apát fogadta. Mise után a lakosság sorfala között a kiállitás megtekintésére indult.

A főbejárat előtt a kiállitás végrehajtó-bizottsága és *Mazsáry* igazgató üdvözölte *német nyelven*. Kinos jelenet volt, a midőn *Apponyi reá sem hederitve a német beszédre, a mellette állókhoz fordult és csak annyit mondott:*

— Menjünk!

Az igazgató tapintatlan és érthetetlen eljárását nagyon elitélte a közönség, a mely ezrével lepte el a kiállitás területét.

Délben a kiállitás területén háromszáz teritékü bankett volt, amelyen *Zákó* Milán főispán lelkes éljenzésekkel kisért felköszöntőt mondott ő felségére. Ezután *Seemayer* orsz. képviselő magyar nyelven, *Rottler* pedig német nyelven üdvözölte *Apponyi* Albert grófot, a ki nagyhatásu beszédet mondott, amelyet *magyarul kezdett meg és fejezett be*, közben azonban *német nyelven is* nagy jelentőségü kijelenteseket tett. Intette a német anyanyelvü polgárságot, *hogy ne csak ne hallgasson az izgatók szavára, hanem vegye fel a polgárság az izgatókkal szemben a késhegyig mérő harczot.* Beszéde olyan viharos hatást keltett, aminőre itt még alig volt példa.

A jóérzelmü német k... könyekig meghatva vette körül *Apponyi*-t, később a földmüvelők köze is letelepedett és beszélgetésbe eredt velük. *Apponyi* Albert gróf este 6 órakor utazott el Verseczről.

A pozsonyi kiállitás megnyitása.

— Kiküldött tudósitónktól. —

Fényes ünnepnapra virradt Pozsony városa. Vasárnap delelőtt nyilt meg az egykori koronázó város árnyékos, pompás oltányokkal ékes ligetében a második országos mezőgazdasági kiállitás s a gazdák vállvetve nüköttek közre, hogy kiállitásuk hü képet adja hazánk mezőgazdasági fejlettségének.

A kiállitás megnyitására a kormány két tagja, *Széll* Kálmán miniszterelnök és *Darányi* Ignácz földmivelési miniszter is megjelent a határszéli városban, a hol nem csak a megye, hanem az ország számos más részéből is összegyültek a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem kiváló képviselői. Értheto tehát, hogy ez alkalommal többe-kevésbbé jelentős nyilatkozatok is történtek, a melyek közül különösen kettő érdemel emlitést.

Széll Kálmán miniszterelnök ugy Pozsony városa, mint a gazdasági egyesületek küldöttségének fogadása alkalmával azt mondta, — és erről vezérczikkünkben szólunk — hogy a gazdasági ágazatok közt összhangnak, harmoniának kell lenni, mert csak ugy konsolidálódhatik az ország.

A másik momentum az a fenyegetésnek is beillő nyilatkozat, melyet gróf *Dessewffy* Aurél a kiállitással kapcsolatos gazdakongresszuson tett, kijelentvén, hogy a gazdák csak ugy fogadják el az uj vámtarifát, ha abban érdekeik éppen ugy figyelembe vétetnek és megóvatnak, mint a hogy eddig az ipar érdekei megóvattak.

Természetes, hogy Darányi miniszternek a beszéde nagy hatást tett.

A kiállitás megnyitásáról s magától a kiállitásról kiküldött tudósitónk a következőket jelenti:

Pozsony, szeptember 8.

Szombat délután óta Pozsony városa valósággal lobogó-tengerben uszik. Minden közés magánépületen, a legszegényebb ember házán is háromszinü zászló hirdeti a város ünnepét. A vasutak minden irányból ezrével hozták a kiállitás vendégeit, a kiknek kényelméről ügyesen gondoskokott a kiállitás elszállásolási bizottsága. Vasárnap korán reggel hatalmas emberáradat indult a kiállitás kapui felé. A fogatok gyors egymásutánban robogtak keresztül a dunai vashidon a mesésen szép pozsonyiligetben épült kiállitás bejárója elé.

A miniszterek megérkezése.

Pozsonynak a kiállitás megnyitása alkalmából két miniszter-vendége volt. Szombaton délután az öt órai vonattal Pozsonyba érkezett dr. *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter, vasárnap hajnalban pedig *Széll* Kálmán miniszterelnök. Darányi fogadására, a kinek kiséretében voltak gróf *Hadik-Barkóczy* Endre és *Baross* Károly képviselők, *Bartóky* József osztálytanácsos, *Györy* Lóránt és *Márton* Ödön titkárok a pályaudvaron megjelentek a városi tanács tagjai *Brolly* Tivadar polgármesterrel, báró *Kotz* Venczel altábornagy, Frigyes főherczeg főudvarmestere, *Rubinek* Gyula kiállitási igazgató, *Kutsera* István rendőrfőkapitány és mások. *Brolly* polgármester a város nevében néhány szóval üdvözölte a minisztert, azután kocsin a kiállitásba kisérte. Utközben több ezer főnyi néptömeg kalaplengetéssel és éljenzéssel üdvözölte a minisztert. A kiállitás területén *Pálffy* István pozsonyi gróf és *Bujanovics* Sandor, az O. M. G. E. alelnöke fogadtak.

Széll Kálmán miniszterelnök reggel 8 óráig a vasuti szalonkocsiban maradt. Ekkor megjelentek üdvözlésére a pályaudvaron *Brolly* Tivadar polgármester a városi tanács tagjaival. A polgármester üdvözlő szavaira válaszolva *Széll* Kálmán miniszterelnök, hangsulyozta, hogy örömmel jött Pozsonyba nemcsak az ünnepélyért magáért, hanem azért is, mert Pozsonyhoz a régi időből felbonthatatlan kötelékek és felejthetetlen emlékek füzik. Pozsony város volt ugyanis az, a mely huszonnégy évvel ezelőtt, midőn a politikai küzdelmek esélyei ellene fordultak és régi választókerületében megbuktatták, negyvennyolcz óra alatt kezébe adta a mandátumot. Nagyon helyesli a miniszterelnök, hogy a második országos mezőgasdasági kiállitást Pozsonyban rendezték, mert ebben és abban a szives fogadtatásban, a melyben Pozsony városa Magyarország gazdaközönségét részesiti, valamint abban a sikerben, a melyet ez a kiállitás a magyar gazdaközönségre és a magyar közgazdaságra hozni fog, egy jelképet lát: jelképét annak, hogy minden magyar ember érzi ebben az országban és kell, hogy érezze, hogy az ország csak ugy boldogulhat, a magyar állam csak ugy konszolidálódhatik és a maga nagy feladatainak magaslatán csak ugy maradhat meg, *ha ennek az országnak minden rétege, minden állami és társadalmi tényezője összhangban közrehat a haza nagy feladatainak munkálásában.*

Ezután a városba hajtatott *Széll* miniszterelnök, a hol a délelőtt folyamán több küldöttséget fogadott.

Küldöttségek.

Elsőnek *Pozsony város küldöttsége* tisztelgett *Brolly* polgármester vezetése mellett. A polgármester üdvözlő beszédében hangsulyozta, hogy Pozsonyban az ipar, a kereskedelem és a mezőgazdaság a legszebb harmoniában és összhangban működnek egymás mellett és egymást támogatva.

Széll Kálmán válaszolva, hangsulyozta, hogy lelke mélyéből beszélt a város polgármestere, mikor a gazdasági ágak összhangjára utalt, mert hiszen éppen ez az az eszme, a mely szóló lelkes ti, a melyet örökké hirdet. Örömmel értesült a miniszterelnök arról az elénk érdeklődésről és nagy áldozatkészségről, a melyivel a város a kiállitás ügyét felkarolni sietett; ezzel csak ismét hazafias és emelkedett felfogásának adta jelét és ezért a városnak a kormány és az ország nevében köszönetet mond.

Ezután a vármegye tisztelgő küldöttsége következett. *Klempa* Bertalan alispán üdvözlő beszédében szóba hozta az adminisztrácziő reformját is.

Széll Kálmán miniszterelnök válaszolva kijelentette, hogy ezt a nagy reformot, a mint kormányzati programmjában is benne van, az ön kormányzati jogok lehető kiterjesztésével óhajtja keresztülvinni. Az önkormányzat lényegét alkotó jogokat nemcsak hogy nem akarja lerontani, ha nem rajta lesz, hogy még fejlessze is; de tekintettel kell lenni azokra a nagy állami és nemzeti feladatokra, a melyek a közigazgatásnak állami feladatot képező részeiben egységes és az állami akarat hatályos érvényesülését biztositó szervezetet kivánnak.

A gazdasági egyesület országos szövetségének küldöttséget gróf *Dessewffy* Aurél elnök vezette a miniszterelnök elé s üdvözlő beszédében annak reményének adott kifejezést, hogy amint a miniszterelnöki eddig is a gazdák emberének tartották és tartják, ugy ezen bizalmat a jövőben is mindig fogják a miniszterelnök iránt táplalhatni.

Széll Kálmán miniszterelnök válaszában kifejti, hogy ő testéből-lelkéből gazda volt egész életében, gazda most is; de ugy érzi, hogy a többi gazdasági ágak érdekei szintugy a szivéhez vannak nőve.

Mint miniszterelnök csak köszönetet mondhat azoknak, akik e kiállitás létrehozása körüli az ország érdekében fáradoztak és azzal zárja szavait, hogy adja Isten, hogy menjen át minden ember tudatába, s valjék közmeggyőződésévé az a felfogás, hogy *Magyarország gazdaközönsége érdekeinek a többi gazdasági ágakéival összhangban való kielégitése képezi az ország anyagi fejlődésének alapját* és hogy gazdasági haladásunkat ebben a harmoniában, de egyuttal teljes erővel is kell irányitanunk, mert különben abban a nagy versenyben, amelyet a nemzetek ma kifejtenek, nem tudunk megállani.

A megnyitás.

A megnyitó ünnepély a tornacsarnok előtti téren folyt le, ahol diszes baldachint állitottak Frigyes főherczegnek, a kiállitás védnökének, átellenben Izabella főherczegnő és leányainak volt diszes emelvénye. *Frigyes* főherczeg családja néhány perczczel előbb érkezett s őket *Pálffy* István pozsonyi gróf fogadván, helyükre vezette, ahol *Mayer* Henrik főcsoportbiztos csokrot nyujtott át. A főherczegi baldachin jobb- és baloldalán a küldöttségek, a kiállitás főfunkczionáriusai, Pozsonyváros és a megye notabilitásai foglaltak helyet. *Darányi* földmivelésügyi miniszter jóval előbb megérkezett. Ott voltak *Tallián* Béla a képviselőház alelnöke, a kiállitás diszelnökei *Dessewffy* Aurél gróf és *Pálffy* István gróf, *Esterházy* Mihály és Kálmán herczegek, *Széchenyi* Imre gróf, *Dekasse* gróf, *Teleky* József gróf és neje, *Pálffy* Béla és Ödön grófok, *Sághy* Gyula, *Cujánovics* Sándor udvari tanácsosok. Jelenvoltak továbbá *Nemeskéry* Kiss Pál földmivelésügyi, *Bedő* Albert és *Miklós* Gyula ny. államtitkár, Pozsonymegye küldöttségét *Klempa* Bertalan alispán, Nyitramegyéjét *Kramolin* Viktor és Komárommegyéjét *Sárközy* Aurél főispánok vezették. Pozsony várost a tanács élén *Brolly* Tivadar polgármester képviselte. A kir. tábla küldöttségének vezetője Porubszky Jenő tanácselnök volt, a jogakadémi tanári kara élén Fesüs György jogakadémiai igazgató állott. Az országgyülési képviselők soráből ott láttuk Baross Károly, Bartal Aurél, Hertelendy Ferencz, Rubinek Gyula, Barta Ödön, Molecz Dani, Neiszidler Károly stb. A diszmagyarok pazar fényét még élénkebbé tette a pozsonyi székes káptalan hármas küldöttségének lila talárja. Báró *Horeczky* cz. püspök, nagyprépost, *Zandt* Ödön pozsonyi plébános és *Geibel* kanonokkal. A katonai notabilitások soráből ott láttuk gróf Wurmbrandt v. Stuppach Hugó táborszernagy adiátust, Kotz báró főudvarmestert, Jhall tábornokot. A földmivelésügyi kormány képviselői voltak Tormay és Scholtz miniszteri tanácsosok, dr. Bartóky, Faragó, Kasy miniszteri o. tanácsosok, Györy, Szomjass titkárok. Az OMGE részéről Forster Géza igazgató, Szilassy Zoltán, Jeszenszky Pál, Zorád István titkárok, Percell Ferencz a mezőgazdák szövetkezetének igazgatója, Balogh Elemér, a Hangya igazgatója, az orsz. iparegyesület képviselője Gelléri Mór és mások igen sokan.

Amikor a főherczeg megérkezett, a katonazenekar a Gotterhalteval fogadta, amely után a pozsonyi dalárda a Hymnuszt énekelte. Alig hangzottak az első akkordok, mindenki levette kalapját; kis idő mulva az egész közönség együtt énekelt a dalárdával. A Hymnusz bevégeztével *Darányi* Ignácz földmivelési miniszter a következő beszédet intézte a főherczeghez:

Fenséges főherczeg ur!

A gazdasági egyesületek országos szövetségének fáradhatatlan buzgalma, Pozsony város hazafias közönségének áldozatkészségével egyesülve, a pozsonymegyei gazdasági egyesület és a pozsonyi ipar- és kereskedelmi kamara támogatása mellett létesitette ezen országos mezőgazdasági kiállitást. De minden buzgalom és minden törekvés hiábavaló lett volna és csak fél sikert érhettünk volna el, ha Fenséged magas neve fényével nem emeli kiállitásunkat, a védnökségét el nem fogadja és saját magas személyében a Fenséges Főherczegasszonynyal, a női kézi ipar nagylelkü pártfogójával együtt a kiállitók élére nem áll.

Halas és hódolatteljes köszönetet mondunk Fenségteknek ezen magas kegyéért.

Fenséged, midőn megdicsőült közvetlen elődje után átvette magyarországi nagy terjedelmü birtokait, azokkal együtt örökölte földünk szeretetét, a magyar mezőgazdaság és a magyar gazdaosztály a nemzet ezen gerincze iránt való érdeklődést. De nem is lehet az másképp, mert Fenséged egyenes leszármazója azon dicső emlékü Albert-szász-teschení herczegnek, aki közel egy század előtt a magyaróvári gazdasági intézetet megalapitotta és Fenséged ereiben folyik azon nagy Nádor vére is, kinek a magyar mezőgazdaság de hozzátesszem, egész Magyarország minden ügyre adósa maradt.

Midőn hódolatteljesen arra kérem Fenségedet, hogy ezen kiállitást Pozsony város területén kegyesen megnyitni méltóztassék, feltünik előttem Pozsony város multjának képe. A város, melyben dicső királyainkat koronázták, a város, mely a Karok és Rendek tanácskozásait látta és a melynek minden kövéhez egy történeti emlék tapad, régi előjogaiból a viszonyok változása folytán nem egyet elvesztett, de a mi a régi kiváltságokból elesett, azt visszanyerte és kipótolta ipari, kereskedelmi, gazdasági fejlődésben és emelkedésben és midőn e nemes város kezet nyujtott a gazdasági egyesületek lelkes szövetségének ezen kiállitás megalkotására és kezet kezbe téve, vállat vállhoz vetve az együttes és összevágó működés ily fényes eredményt ért el, ez által e két testület példát adott arra is, hogy a gazdasági ágazatok összhangzó működésétől mily eredményeket lehet remélni és lehet várni.

A gondviselés különös kegye, hogy ezen kiállitás éve összeesett egy kedvezőbb gazdasági esztendővel és igy a magyar gazda e kiállitás sikerének és verejtékes munkája eredményének nyugodtabban örülhet. Bár volna a sors könyvében megirva, hogy ezen kiállitás és ezen kedvezőbb gazdasági esztendő előhirnöke volt egy általános gazdasági emelkedésnek és felvirágzásnak, bar érné meg ezt a felvirágzást ez a nemzedék, mely annyi változást, annyi bizonytalanságot, oly nehéz napokat látott és bár érné meg ezt az, a kit imáinkba foglalunk és a ki mindnyájunk előtt és mindnyájunk fölött áll nemcsak Szent István koronájának ezredéves jogán, hanem történeti nagy érdemei és emeni nagy erényei hatalmas jogczimén is. Hár engedné meg a gondviselés, hogy a mi Felséges Urunk ne csak megiássa és megmutathassa nekünk az igéret földét, hanem abba be is vezethessen és abban még sokáig boldogithasson bennünket. Éljen a király! Éljen a haza!

A földmivelésügyi miniszter beszédére felhangzott éljenzés után *Brolly* Tivadar polgármester üdvözölte Frigyes főherczeget Pozsony város nevében.

Ritka kiváló örömnapra virradt — ugy mond — az ős koronázó város. Történeti legfényesebb lapjainak egyike lesz az, amely a mai napot megörökiti és a melyen följegyezve lesz, hogy Fenséged, mint védője, személyesen nyitotta meg a városunkban rendezett második mezőgazdasági kiállitást. Föléledtek lelkeinkben a multak emlékei. Mint azokban a dicső emlékü napokban, a törvényhozási küzdelmek nagy napjaiban, ugy összpontosul ma is az ország figyelme városunkban, ahol nemes versenyre kel a munka és a szorgalom. Hogy ez megvalósulhatott, azért hálás köszönetet mond *Frigyes* főherczegnek és *Izabella* főherczegnőnek, a kormánynak, a földmivelésügyi miniszternek, a miniszterelnöknek, a gazdasági egyesületek szövetségének, a gazdasági egyesületeknek és mindazoknak, akik a kiállitás sikerén fáradoztak.

Ezután *Bujanovics* Sándor mondott beszédet, köszönetet mondva mindama tényezőknek, kiknek a kiállitás létrejöttében réssük van. Beszédét a főherczeghez intézett azzal a kéréssel fejezte be, hogy a kiállitást megnyitni kegyeskedjék.

Frigyes főherczeg a következő beszéddel nyitotta meg a kiállitást:

Készséggel vállaltam el Felséges Urunk legmagasabb engedelmével a kiállitás védnöki tisztét. Örömmel látom a fényes sikert, mely minden várakozásomat meghaladta. A magyar királyi kormány hathatós támogatását kiemelve, nem hallgathatom el, hogy a siker érdeme a gazdasági egyesületek országos szövetségét és az oly áldozatkész Pozsony szövetségét és az oly áldozatkész Pozsony várost illeti, melynek falai közt családommal együtt oly szivesen tartózkodom. Fogadják az összes közreműködőkkel együtt hazafiui köszönetemet.

A földmivelésügyi miniszter ur meleg szavakban emlékezett meg megdicsőült elődeimről. Az ő nemes példájukat kivántam követni azáltal, hogy én is magam kezelem birtokaimat, a birtokkal együtt járó nagy társadalmi feladatokat teljesen átérzem és élénken érdeklődöm a magyar föld sorsa, a magyar föld jövője iránt.

Szivemből kivánva mezőgazdaságunk felvirágzását, a második országos mezőgazdasági kiállitást ezennel megnyitottnak nyilvánitom.

A kiállitás megtekintetése.

Huszonegy viharágyu-lövés jelezte, hogy *Frigyes* királyi herczeg a kiállitást megnyitotta. *Izabella* királyi herczegnő s négy leánya elhagyták páholyukat s a folytonosan éljenző közönség sorfala között lement herczegi férjéhez, hogy vele együtt tekintse meg a kiállitást.

A menet elején *Kutsera* István rendőrfőkapitány haladt, néhány lépéssel mögötte *Rubinek* Gyula. A királyi herczeg jobb oldalán *Darányi* miniszter, *Izabella* herczegné jobbján *Széll* Kálmán miniszterelnök mentek. Utánuk a királyi herczeg négy leánya, majd gróf *Pálffy* István a kiállitás diszelnöke, *Brolli* Tivadar Pozsony daliás polgármestere, *Dessewffy* Aurél az Omge. elnöke, *Bujanovics* Sándor, *Bartal* Aurél, *Forster*

Géza, *Kumlik* Tivadar, *Wurmbrand* tábornok és *Kazy* József következtek.

Az első pavillon, a melybe a királyi herczegi pár betért, a *szőlőszeti és borászati* pavillon volt. Közben a királyi herczeg érdeklődéssel nézte a *Viktoria* budapesti zászlógyár pompás dekorácziőit s kérdésére közölték a királyi herczeggel, hogy a kiállitás összes diszitési munkáit ez a gyár végezte.

A szőlőszeti pavillonban a királyi herczeg megemlitette *Darányi* miniszternek, hogy legközelebb, ha Budapestre megy, fölkeresi az ampelologiai intézetet.

Darányi miniszter: Fenséged nem látta még a geologiai intézetünket sem!

A királyi herczeg: Igaza van. De hallottam róla s meg fogom nézni. Az ember mindég tanul.

A *kertészeti* pavillonban *Darányi* miniszter *Mautner* Ödön magkereskedőt mutatta be a királyi herczegi párnak. Mautner remek orchideákból, májusi virágokból és ibolyákból kötött csokrot nyujtott át *Izabella* királyi herczegasszonynak, a ki mosolyogva fogadta a pompás csokrot s a mig kiállitást el nem hagyta, nem adta ki a kezéből.

Az *erdészeti* pavillon a kiállitásnak egyik legérdekesebb része. A remek faházas épületet a környék fáinak kérgéből mozaikszerüen rakták ki. A királyi herczegnő első pillantása a bejárattal szemben álló diorámára esett. A kép előterében buján pompázó füszálak között kitömött vadak állanak s a herczegnők sokáig nézték a csalódásig hü képet. Az egyik csoportbiztos miniatur revolvert s tölteny eket adott át *Izabella* herczegnőnek, a ki nevetve igy felelt:

— Jó lesz az anarchisták ellen, ugy-e?

Majd odafordult *Faragó* Béla zalaegerszegi magyar magpergető gyárának kiállitott tárgyaihoz s hosszasan nézte a fenyő- és lombfa-magokat, a nagy és kisebb fenyődobozokat. A gőzerőre berendezett gyár tulajdonosát *Lászlóffy* erdőfelügyelő bemutatta *Frigyes* királyi herczegnek, a ki elmagyarázta környezetének a magpergetés szükségességét s ezzel kucsuzott *Faragó* Bélától:

— Ön igen sokat dolgozhatott. Ugy látom, hogy az egész erdei flóra képviselve van. A czégét különben ismerem, mert uradalmaim állandóan önnél rendelnek.

A pavilion ajtajában kezet fogott gróf *Eszterházy* Mihályival, a csoport elnökével, s igy szólt:

— Bélyei birtokomon pompás vérebeim vannak. El akartam hozni, de ebben a nagy melegben nem mertem megtenni.

Az *igazgatósági* épület s a *tejgazdasági* kiállitás megtekintése után *Izabella* királyi herczegnő s leányai elváltak a királyi herczegtől. A herczegasszonyok a házi-ipari pavillonba mentek, s ott várták be *Frigyes* királyi herczeget.

A herczegnő mosolyogva intett jobbra-balra herczegi férje katonásan meghajtotta magát előtte s csak ennyit mondott:

— A viszontlátásig!

A kiállitás legnagyobb része, a *gépek és eszközök* kiállitása következett.

Az első kiállitó *Wichterle* F. első prosznicz gazdasági gép- és gőzmotorgyára különösen kitünt sok eredeti ujdonságaival, a melyekkel a legtöbb bel- és külföldi gépgyárat felülmulta. A királyi herczeg elösmerésével nyilatkozott a bemutatott gépek kvalitásairól, majd pedig megtekintette azt a benzin-motort, a melyet a czég budapesti fióktelepének igazgatója, *Kállai* Lajos állitott ki s a mely hat különféle cséplőgépet hajt. A motor kezelése olyan egyszerü, hogy a legtöbb gazdaember, a kinek a gép kezelést megmutatták, a motort egyszeri látásra kifogástalanul megindithatta.

A királyi herczeg a *Nicholson* gépgyári részvénytársaság telepe felé fordult s élénk érdeklődéssel szemlélte a gyár gépeit. A gyár a többi közt egy uj, eddig itt nem látott *talajmüvelő* eszközt, a „*Darby*“ szabadalmazott gőzásó gépet is kiállitotta, a mely földmivelő eszköz a talajt oly tökéletesen müveli meg, hogy joggal mondhatjuk, hogy valósággal kerti müvelést végez. A fölötte érdekes gép bemutatását szeptember kilenczedikén kezdik meg s e naptól fogva a gép működése minden délután látható. A czég kiállitási tárgyai különben is a legpontosabb szerkezetre és kikészitésére vallanak s diszei a magyar iparnak.

A *Kühne* E. mosoni czég kiállitása is magára vonta a királyi herczeg figyelmét.

Hazánknak ez a legrégibb és szakmájában uttörő iparvallalata előkelő keretben tárja elénk gyártmányainak gyüjteményes kiállitását. Diszes pavillonja köré látjuk csoportositva a czégnek előnyösen ismert speczialtásait, nevezetesen kedvelt »*Mosoni Drill*« sorvetőgépeit, melyek a tolókerekes rendszernek legsikerültebb megoldását képezvén, bel- és külföldön egyaránt élénk keresletnek örvendenek. Aczélekék, boronák, hengerek és egyéb talajmivelő eszközök ritka teljességü csoportjai mellett takarmánykészitő gépek is — nagyobbára üzemben — dus választékban vannak kiállitva. Különösen tanulságosnak és sikerültnek mondható azonban Kühne kiállitásának azon része, ahol a hazánkban ujabban intenzivebben gyakorolt gazdasági mivelési ágakat, a répatermelést, burgonya- és szőlőmivelést szolgáló gépek és eszközök — közöttük számos érdekes ujdonság, — csoportositva mutattatnak be az érdeklődőknek.

Kühne gépgyáros gyüjteményes kiállitásán kivül még *Frigyes* főherczeg magyar-óvári uradalmainak pavillonjában egy mintaszerüen felszerelt és üzemben álló takarmány-kamarával, a borászati-pavillon előtt szőlőszeti eszközeinek egy gyüjteményével, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének gépkiállitásában pedig egy motoros cséplőgéppel és néhány nagyobb üzemeknek szolgáló takarmány-géppel van képviselve.

Az „*Első magyar gazdasági gépgyár részvénytársaság*“ az országnak ez az előkelő vállalata pompás gyártmányainak nehány igen sikerült példányával vonta magára a királyi herczeg figyelmét. A gyár lokomobiljai s uti mozdonyai kifogástalan szerkezetük, tartós kiviteliik mellett aránylag a legjutányosabb árban kerülnek forgalomba s a kiállitás látogatói, a szakértő gazdaközönség állandóan nagy tömegben szemléli a kiállitott gépeket.

Székelyhidy László szolnoki gépész szabadalmazott vizcsöves lokomobil gőzkazánon fölszerelt tehermentesitett tolatu miniatür gőzgépét állitotta ki. A kis gép remekül müködik s feltalálójának becsületére válik.

Egy vasutépitő gyár apró kis villamos körvasutat állitott ki. A királyi főherczeg, mikor a kis járműre figyelmeztették, mosolyogva szólt:

— Hagyjuk. Ezt majd csak a kis fiam fogja megnézni!

Az *állatkiállitás* megtekintése sok időt vett igénybe. A királyi herczeg minduntalan megállott s behatóan kérdezősködött minden részlet iránt.

Egy verbászi kiállitó bérese, mikor a királyi herczeg elmegy a koczái mellett, belevág a lomhán pihenő állatok közé s ezzel köszönti a herczeget:

— Fönséges Uram! Ez itt az anyjuk a tiz gyerekével. Ilyen nincs több a kiállitáson!

Másutt sokáig nézett a királyi herczeg egy kétszázkilenczven kilo sulyu ökröt. A csordás lekapta a kalapját, a másik kezével pedig szorosan megfogta az állat egyik szarvát. A királyi herczeg a gazda szakértelmével rászólt:

— Miért fogod a szarvát?

A legény elbocsátotta az állat szarvát s kitünt hogy a különben pompás állat szépséghibában szenved. A szarva letörött.

A *vérbeli lovakat* huszártisztek mutatták be.

A *méhészeti pavillon* után a *Mezőgazdasági* termények kiállitása került sorra. A pavillon bejáratánál *Darányi* miniszter bemutatta a királyi herczegnek *Krolopp* Hugó gazdasági tanintézeti tanárt, a kinek kalauzolása mellett a királyi herczeg folytatta a körutját.

A belépésnél rögtön szembe ötlött *Mauthner* Ödönnek versenyen kivül, de egyuttal felül álló kollekcziója. A védő királyi herczeg kiséretével hosszabb időt töltött a pavillonban és el volt ragadtatva attól, a mit ott látott és hallott. Kijelentette, hogy hasonló termények más e nemü kiállitásokon is láthatók voltak, de *ehhez fogható gyönyörü s tökéletes kiállitást* még nem látott. Nagyon megcsodálta a pompás és a kora időhöz képest rendkivül kifejlett takarmányrépát. *Mauthner* kiállitásánál megjegyezte még, hogy nincs meglepetve, mert gazdasága részére is szállit a kiállitó magvakat s azok mindig minden tekintetben megfelelők voltak. A védő királyi herczeg kiséretében levő *Darányi* miniszteren meglátszott mennyire jól esett neki, hogy a magyar magvakat a királyi herczeg oly kiváló elismerésben részesiti. A távozásnál *Széll* Kálmánminiszterelnök is gratulált *Mauthner*-nek a nagy sikerhez. A kertészeti-pavillonban a királyi herczegnő részéről érte nagy elismerés *Mauthner* kiállitását. A herczegasszony hosszasan nézte a kiállitott gyönyörü virágokat. Általában *Mauthner* kiállitása domináit a csarnokban. Gyönyörü kaktusok és ezer szinváltozatban mintegy százhatvan fajáju györgyike és egyéb virág volt látható.

Mauthner Ödön, a mikor a királyi herczegnő eltávozott, gyönyörü bokrétát nyujtott át neki, a melyet a legritkább virágokból kötöttek. A királyi herczegnő megköszönte a bokrétát — s mint emlitettük — a kiállitás többi csarnokának megtekintésénél folyton a kezében tartotta, még akkor is, a mikor környezete több izben tett hódoló formában arra kiserletet, hogy a bokrétát tőle átvegye.

A *szabadban* levő *kertészeti* csoportnál szintén *Mauthner* Ödön óriási libomai, tubarózsái, kaktuszai és félig kinyilt gyögyikei keltettek feltünést. A virágok pompás illattal árasztották el a kiállitást. Több helyütt ékes babérfakat állitott föl *Mauthner* Ödön s ezek szintén alaposan hozzájárultak a kiállitás szépségeinek fokozásához. A közönség is nagy érdeklődéssel nézte egész nap *Mauthner* Ödön kiállitásait s mezőgazdaságilag hasznos tárgyai mellett igen jól esett a szemnek a sok szép és változatos virágok nyujtotta kép. *Mauthner* Ödön érdemei és s kerti a fajnemesités terén eléggé ismeretesek, de, amit a pozsonyi kiállitáson mutatott be, az határozottan felülmulja régebbi expoczicióit. A kiállitás második napján *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter ujból meglátogatta *Mauthner* Ödön kiállitását. Ez alkalommal *Mauthner* Ödön a fiát, *Mauthner* Pált bemutatta a miniszternek s megjegyezte, hogy a mostani kiállitást mindenesetre az ő tervei szerint, már a fia maga rendezte. *Darányi* miniszter szives hangon kérdezte, vajjon az ifju *Mauthner* az atyja üzletében is müködik-e már s Mauthner Ödön igenlő válaszára igy felelt:

— Gratulálok önnek. Látom, hogy a fia az ön nyomdokaiba lép.

A *baromfi*-kiállitás, a *halászati* pavillon, a *Pozsony vármegyei gazdasági egyesület* csarnoka után a királyi herczeg betért a *saját pavillonjába*, a mely fényes tükre annak a kifogástalan mintagazdaságnak, a mely a királyi herczeg birtokait biressé tette.

A királyi herczeg körutja hosszu időre nyult. Hosszabbra, mint ahogy tervezték. *Izabella* királyi herczegnő türelmetlenkedett is és leányaival herczegi ura elé ment.

Innen a zenepavillon felé menet a királyi herczegi pár megtekintette Belatini *Braun* A. fejér vármegyei pezsgőborgyáros köstoló sátorát. Ez az a czég, mely a párisi világkiállitáson 1900-ban »Domino« pezsgőboráért arany érmet kapott, még pedig az egyedüli arany érmet, melyet a francziák külföldi pezsgőgyárosnak adtak.

A zenepavillon előtt ujból a *Viktoria* zászlógyár nemzeti szinü és Pozsony városa szineit viselő dekoráczión ötlöttek a királyi herczeg szemébe.

Nehány perczenyi beszélgetés után — az idő már délutáni három órára járt — a királyi herczegi pár köszönetet mondott a rendezőségnek s az udvari fogatokon visszahajtattak a palotába.

*

Délután négy órakor a főherczeg palotájában dejeuner volt, amelyen a főherczegi család és udvarának tagjain kivül részt vettek *Széll* Kálmán, *Darányi* Ignácz, herczeg *Eszterházy* Kálmán, Nemeskéri *Kiss* Pál, *Bujanovics* Sándor, *Brolly* Tivadar és gróf *Dessewffy* Aurél.

Frigyes főherczeg és *Széll* Kálmán este elutaztak Pozsonyból.

*

Lajos bajor királyi herczeg, a kinek sárvári hires tehenészete nyerte meg a *Darányi* Ignácz, mint a pozsonyi második országos mezőgazdasági kiállitás diszelnöke által felajánlott dijat (egy igen szép ezüst serleget), a földmivelésügyi miniszterhez Berlinből a következő táviratot intézte:

»Igen örvendek az elért eredmény felett és azt kivánom: Éljenek a magyar mezőgazdaság és teje! Mindig előre! *Lajos* bajor herczeg.«

Lajos bajor királyi herczeg, a ki a bajor gazdasági egylet védnöke, a mezőgazdasági ügyekkel a legbehatóbban foglalkozik. A királyi herczeg a földmivelésügyi minisztert személyesen ismeri és mindig magyarul szokott vele társalogni.

*

A királyi herczeg és családja eltávozása után eleven, nyüzsgő élet indult meg a kiállitásban. A pompás sétányokon a késő éjszakáig hullámzott Pozsony lakossága s a kiállitásra egybesereglett idegenek hatalmas tömege.

A dunai propellerek szinültig megtelve egyre szállitották a kiállitás látogatóit. Este tüzijáték zárta be az első nap eseményeit s az ezernyi apró lampionok világitása mellett élénk konfetticsatározás szórakoztatta a kiállitás publikumát.

Agrár-hadüzenet.

— A VI, gazdakongresszus. —

Mintegy 3000 kisgazda, nagy- és középbirtokos gyült össze vasárnap a mezőgazdasági kiállitás alkalmából Pozsonyban, hogy résztvegyenek a VI. országos gazdakongresszusban. A kongresszust a pozsonyi torna-egylet sporttelepén tartották meg. Nemzetiszinü zászlók alatt zeneszóval vonultak fel korrán reggel a pozsonyvármegyei kisgazdák a kiállitás területére. A menetben sok asszony és leány is volt. A lányok arató koszorúkat és kévéket vittek, hogy azokat a kizgazdák Darányinak felajánlják.

Gróf *Dessewffy* Aurél délelőtt 10 órakor, elfoglalta az elnöki széket, felkéri *Forster* Gézát, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóját, hogy ismertesse a kongresszus előzményeit.

Forster Géza beszédében főleg a legutóbbi kiállitási akcziót beszélte meg, mire a kongresszus megalakult. Elnökök lettek: gróf *Károlyi* Sándor és gróf *Dessewffy* Aurél, társelnökök: herczeg *Eszterházy* Miklós, gróf *Pálffy* István és *Bujanovics* Sándor, főtitkár: *Buday* Barna.

Gróf *Dessewffy* Aurél elnöki megnyitójában a további diskussziónak, mely a kongresszus szakosztályaiban folyik, nem akarván elébe vágni, csak néhány megjegyzésre szoritkozik. Jelzi, hogy a nemzetek törekvéseiben két irány domborodik ki: a nemzeti és gazdasági irány, a melynek sikerre jutása jelenti a nemzet boldogulását. Ez nem az egyes osztályok ellentéteinek felszitása, hanem éppen a harmóniára való törekvés. Külföldön már is nagy eredményei vannak a kettős irány erős keresztülvitelének. (Helyeslés.) Szól ezután a *kiegyezésről*. Mi — ugymond — várunk, reménykedünk, bizunk. A legközelebbi jövő megmutatja, ugy mennyire váltak be bizó reményeink, *s ha látjuk, hogy érdekeink megóvatnak, támogatni fogjuk a kormányt, ha nem, akkor a gazdatársadalom ereje meg fog nyilatkozni jogos érdekeink megóvására.*

Érinti ezután az *autonom vámtarifa* és az értékesités kérdését. A vámtarifát csak *abban az esetben támogathatjuk, hogyha a mezőgazdaság is megkapja benne a támogatást, a mit eddig kizárólag az ipar élvezett.* Szól ezután a hitelviszonyokról, melyben számos javitás szükséges. Végül aposztrofálja a társadalmat, melynek lelkes támogatása, erős munkája biztositja a nemzeti gazdaság fejlődését. Ezzel megnyitja a kongresszust.

Majd gróf *Pálffy* István vezetése alatt küldöttséget delegál Darányi Ignácz földmivelési miniszter meghivására.

Brolly Tivadar pozsonyi polgármester lelkes beszédben szive mélyéből üdvözli a gazdaközönséget.

Ezután *Buday* Barna, a kongresszus főtitkára tette meg a jelentését a kongresszus szervezetéről, melyet tudomásul vettek.

Rövid idő eltelte után érkezett meg a küldöttséggel *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter, a kit viharos eljenzéssel fogadtak.

Dessewffy üdvözlő beszédére *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter válaszolva, hangsulyozta, hogy teljesen osztozik abban a nézetben, hogy *a magyar gazdákat nem elkülönitve és széttagolva, hanem csak egyöntetüen és egységesen szabad föllfogni.* És teljesen osztja azt a nézetet is, hogy a magyar gazda osztály alatt nemcsak nagybirtokost, középbirtokost, hanem kisbirtokost is kell érteni, sőt ezen tul menve; munkás- és cselédosztályt is.

Ezután gróf *Pálffy* István üdvözölte a mini zert, többek közt megemlékezvén a munkások érdekében kifejtett müködéséről.

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter gróf Pálffy József szavaira hálás köszönetet mond azon szivélyes szavakért, a melyekkel a gazdasági egyesületek nevében öt üdvözölték. Örömmel hallotta, hogy a pozsonyi gróf beszédében *a gazdasági pénztárakról is megemlékezett.* Azon reményének ad kifejezést, hogy az idei jó gazdasági esztendő ennek az intézménynek fellendiléséhez fog vezetni. A miniszter beszéde további részében a gazdasági egyesületek és testületek fontos hivatásáról beszélt és felkérte a jelenlevőket, hogy vigyék üdvözletét a testületek tagjainak.

Gróf *Dessewffy* Aurél a kongresszus munkarendjét közli és ezzel a kongresszus mai munkarendje ki volt meritve. A kongresszus tagjai ezután a kiállitás megtekintésére indultak. A népies körmenet rendkivül nagy tetszést aratott.

Az önálló vámterületért.

— *Kossuth Ferencz beszéde.* —

Az önálló vámterület érdekében Marosvásárhelyen népgyülés volt, melyen résztvettek *Kossuth* Ferencz, *Bakonyi* Samu, *Lengyel* Zoltán és *Ráth* Endre képviselők. A népgyülésen Kossuth Ferencz beszédet mondott, melyben hangsulyozta, hogy az önálló vámterület kérdése nem párt-kérdés, a hogy mi mondtuk és annak idejében kifejtettük.

Kossuth Ferencz általános nagy figyelem mellett azzal kezdte beszédét, hogy azért jöttek oda, hogy Erdély részét a székely fővárosban figyelmeztessék arra az anyagi veszélyre, a mely az országot fenyegeti és hogy az ország polgáraival megértessék, hogy hazájuknak, családjuknak, önmaguknak megélhetése, gyarapodása attól függ, hogy most, midőn erre a létező törvények is alkalmat adnak, felállitsa az ország az önálló vámterületet? Élni fog-e azzal a kétségbe nem vont törvényes jogával, hogy nemzetközi kereskedelmi szerződéseit, melyek lejáró félben vannak, saját érdekei szerint kösse meg ezentul önállóan, függetlenül, ugy, hogy ezek az ország javára, nem pedig kárára legyenek.

Az önálló vámterület kérdése és egyáltalán az ország közgazdasági önállóságának kérdése *nem pártkérdés.*

A függetlenségi párt ezt elvi kérdéssé tette mindig, mert a kérdésben is nem csak az anyagi előnyt keresi a jelen nemzedék érdekében, hanem keresi a függetlenséget édes hazánk számára, felfogása az lévén, hogy a haza érdeke legyen mérvadó minden előtt.

De vannak, kik nem csinálnak elvi kérdést a közgazdasági kérdésekből. Vannak, a kik szerint az önálló vámterület és az önálló kereskedelmi szerződések egyszerüen *megélhetési kérdést* képeznek. Zsebkérdést és nem elvi kérdést.

Mi ezt a véleményt is tiszteljük, mint egyáltalán minden őszintén vallott meggyőződést.

Tény az, hogy az ország mostani alkotmánya, mostani törvényei nem zárják ki az önálló vámterület felállitását. — Sőt ellenkezőleg megállapiják, hogy *erre az országnak, bármikor,* a *legteljesebb és legkétségbevonhatatlanabb joga van.* S azért, hogy e jog gyakorlásától el ne essék az ország, vagy hogy el ne üthesse ettől semmi körülmény, ugy rendelkeznek a fennálló törvények, hogy csak időről-időre kötessék meg a vámszövetség Ausztriával, ha egyáltalán megkötletik.

Midőn a most fennálló alkotmány és törvények megállapittattak 1867-ben, az egész világ a szabad kereskedelem áramlatában evezett. Maga Deák Ferencz azzal indokolta azt, hogy szabad jogával, mindjárt első izben, ugy éljen az ország, hogy Ausztriával tiz évre szóló vámszövetséget és egyezséget kössön, mert ugy is be fog evezni egész Európa a szabad kereskedelem révpartjába, a midőn elfognak tünni a vámsorompók; hasznos tehát megelőzni ezt és nem állitani fel vámsorompókat Magyarország és Ausztria közt.

De a világ szabad kereskedelmi áramlata egyszerre más felé fordult, mert a legtöbb ország sértve vette, hogy a nálánál fejlettebbnek szabad versenye tönkreteszi az államok tehát védekezni kezdtek első sorban gyengébb termelési ágaikat védték és később az egész nemzeti termelést.

A legszabadabb áll mok, mint pl. az Amerikai Egyesült-Államok is a legszigorubb védvámrend szerre mentek át.

A vámterület közössége és az egységes szerződések tehát az országnak, s az ország lakói minden rétegének *óriási kárára* voltak. Szóló elő sorolja ezután az ország termelő lakosságának minden osztályát és kimutatja, hogy mind károsultak.

A kisiparosnak azért ártott a közös vámterület, mert elnyomta az osztrák gyáripar szabad versenye és nem történhetett meg az az átmenet, a mely más országban észlelhető a gyáripar fejlődésénél, a nagy iparost pedig tönkretette a közös vámterület, mert a régi, fejlett, tőkével, szakmunkásokkal, szakvezetőkkel, megszerzett vevő közönséggel ellátott osztrák gyárak szabad versenye, bölcsőjében megfojtotta az alig született gyenge magyar ipart.

De a kereskedő sem boldogulhatott, mert a vámterület közössége folytán a közvetitő kereskedelem csaknem kizárólag osztrák kézbe került, annál is inkább, mert az Osztrák kereskedelmi világ azért, hogy a magyart kiszoritsa a térről, megdöbbentőleg rossz hirét keltette a magyar kereskedelemnek az egész világon, a mit nehány avatatlan magyar próbálkozás számára meg is könnyitett.

A munkás osztályt nyomoruságra kárhoztatta a közös vámterület, mert ennek következtében hányzik Magyarországon az emberi kereset legfontosabb és legállandóbb ága: az ipar, melynél nem egynehány hónap alatt kell megkeresni a munkás családnak egész évre való fenntartását, hanem egész évben van munkája és keresete.

A mezőgazdasági munkás sorsát is sanyaritotta a közös vámterület, mert kiszoritván a világ piaczából a magyar nyerstermények és részben kizárólag Ausztria piaczára, a mely önkényesen oly árt ad értük, a milyen neki telszik, a magyar mezőgazda termelésének, ha van termés, nincs ára; midőn pedig van ára, nincs termés: ugy, hogy a magyar gazdák nagy része ma már óriási nehézségekkel küzd, a munkásokat sem birja kellőleg fizetni.

Már pedig ha valakinek nincs más vevője, csak egy és kénytelen akármilyen áron eladni termenyét, az emlitett egyedüli vevő önkényének van kitéve és kénytelen ennek alávetni magát. Ellenben *az önálló vámterülettel azonnal megnyithatna maga számára más piaczokat*, iparvám engedményeket adna agrár vámengedményekert, melyek képessé tennék a magyar gazdát a tengerentuli versenyyel sikeresen megküzdhetni.

De nemcsak ez kárositja a magyar gazdát, kárositja az is, hogy nyersterményeit, melyek gyári feldolgozásra vannak szánva, kénytelen kivinni Ausztriába és hogy minden iparmelküli országi tőkeszükében léven, rendkivül drága számára a pénz és szük a hitel.

És kárositja a magyar gazdát még egy körülmény, amelyre szóló a legfobb sulyt fekteti; ez az, hogy *termelése egyoldalu*, olyan oldalu, a milyennel az egész világ versenyez s a tengeren tuli államok hasonlithatlanul előnyösebb körülmények közt versenyeznek; ugy, hogy el fog jönni az az idő, amelyre oly biztonsággal lehet számitani, mint az elkerülhetetlen halálra, a midőn nem fog lehetni többé pl. kenyértermenyeket nyereséggel eladásra termelni Magyarországon, mert az eladási ár olyan lesz, hogy minden mértamásza buza eladása veszteséggel fog járni.

Ezen árcsökkenések hatásának más államok mezőgazdái is ki vannak téve; de ezek *lassankénti alkalmazkodnak az átváltozó helyzethez*, mert ezen országok mozgása, élete szabad: és az életfentartás főfeltételét, a változó körülményekhez alkalmazkodást érvényesithetik.

Követeld, hogy ezzel a czéllal eszközöltessenek az előkészületek: ugy mint az önálló általános vámtarifa megállapitása, ugy, hogy a lejáró nemzetközi szerződéseket, már mint önálló egység köthesse meg az ország, kizárólag saját érdekei szerint.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hirek.** *Ferdinánd* román trónörökös ma délelőtt Berlinbe érkezett és a pályaudvarról a kastélyba hajtatott. *Klobucsár* altábornagy, az imént kinevezett uj honvédségi adjutus szombaton szemlét tartott a Kassán összpontositott 3. honvédkerületi honvédezredek fölött. *Zsilinszky* Mihály vallás- és közoktatásügyi államtitkár ma több heti szabadságra Budapestről elutazott.

— **A nagy ünnep.** A *Petőfi-Társaság* ma délután 4 órakor Jókai Mór elnöklete alatt értekezletet tartott Bartók Lajos alelnök lakásán, hogy a maga részéről megállapitsa a Kossuth-ünnep programmját. Jókai kifejtette, hogy az ünnepet impozáns arányokban kell rendezni, annál is inkább, mert Kossuth Lajos a Petőfi-Társaság tagja volt, egyuttal inditványozta, hogy a Tud. Akadémia diszteremében tartassék meg az ünnep. Bartók L. inditványára elhatározta az értekezlet, hogy az ünnep ne e hónap 14-én, mint tervezve volt, hanem szept 21-én legyen. Jókai aztán felolvasta „Kossuth Lajos“ czimü gyönyörü ódáját, melyben pályafutását és nagyságát dicsőiti. — *Kassán* — a mint nekünk jelentik — Kossuth születésének századik évfordulóján *Beöthy* Ákos orsz. képviselő tartja az ünnepi beszédet. *Margittán* — mint levelezőnk irja — a város képviselőtestülete az e hónap 4-én tartott gyülésén elhatározta, hogy *Kossuth* Lajos századik születésnapja alkalmából fényes ünnepet ül. Az ünnepély programmja a következő: Szeptember 20-án este az önk. tüzoltóság a tüzoltó zenekarral fáklyás menettel bejárja a város főbb utczáit; regge, 4 órakor ágyuszó hirdeti az ünnep kezdetét ugyanakkor a tüzoltózenekar ébresztőre bejárja a város főbb utczáit, 8 órakor a városi előljáróság diszgyülést tart, a melyet jegyzőkönyvileg megörökitenek, 9 órakor az önk. tüzoltósággal az élén és zenekarral az előljáróság testületileg és a különböző egyletek zászlókkal felvonulnak az ev. ref. egyház-templomba, a hol Balogh Ferencz tiszteletes alkalmi beszédet tart; fél 11 órakor a Margit-térre vonulnak, a hol ünnepi beszéd lesz és utána *Papp* Zoltán alkalmi ódáját szavalják el, az ünnepi beszéd elmondására *Szatmári* Mórt a kerület orsz. gyülési képviselőjét kérik fel. Az ünnepély után a városházához vonulnak népgyülésre, a melyen *Horváth* Lajos főjegyző felolvassa Kossuth Lajos életrajzát s jegyzőkönyvileg megörökitik az ünnepélyt. Délután 1 órakor lakoma a Margit szálloda nyári táncztelyiségében. Délután 3 órakor népünnepély, a melynek a jövedelmét a város által felállitandó Kossuth-szobor javára forditják.

— **Don Carlos békit.** Minden körülmények közt érdekes dolog, hogy ugyanaz a don Carlos, akinek minden mozgalom kedves volt eddig, amely a spanyol dinasztiának kellemetlenséget, vagy aggodalmat okozott, most békitőleg lép föl és szeretne a béke apostolának látszani. Mi birta erre rá, egyelőre titok, de hogy békiteni akar, arról egy Madridból érkezett táviratád fölvilágositást. Ez a távirat igy hangzik: Don Carlos levelet irt egy karlista képviselőnek amelyben, erélyesen elitél minden lázadásra irányuló kisérletet, és azt mondja, hogy minden izgatót határozottan dezavuálni fog.

— **Virchow temetése.** Berlin város tanácsa rendkivüli közgyülésen elhatározta, hogy Virchow temetését a város közönsége fogja rendezni. A család elfogadta a város ajánlatát s a temetés kedden délelőtt lesz. A városházán nagy gyászünnepet tartanak, a melyen Kirns hitszónok, majd Waldayer tanár, az egyetem rektora és Kirschner főpolgármester fognak beszélni. Virchow meghitt barátját, *Langerhansot* is felkérték gyászbeszéd tartására, de az agg tudóst annyira lesujtotta a gyász, hogy nem képes eleget tenni a felszólitásnak. Virchovot a schönebergi temetőben fogják ethantolni. Vilmos császár meleghangu részvéttáviratot küldött Virchow özvegyének. A távirat igy hangzik:

Férje elhunytának hire őszinte részvéttel töltött el engem. Legmelegebb részvétemet fejezem ki önnek és az övéinek e sulyos veszteség alkalmából. Adjon az uristen önnek vigaszt nagy fájnalmában és nyujtson erőt önnek az a gondolat, hogy a nagy kutató orvost és tanitót, akinek élte munkája a német orvostudománynak uj utakat tört, az egész müvelt világgal együtt a király hálás emlékezettel gyászolja.

Virchov orvosa szerint az elhunyt tudós czombcsontörése egyáltalán nem gyógyult meg, aminek oka Virchov aggkora volt.

— **Verekedő mágnások.** Hirek érkeztek, különböző formákban és különböző változatossággal megirva, egy verekedésről, mely mágnások között folyt le. A hireket természetes rezervával fogadtuk. Most azonban az ügy két aktiv szereplőjétől érkezik erre vonatkozólag nyilatkozat. Ezt a nyilatkozatot a M. T. I.-nak küldték be és hangzik a következőképpen:

„Verekedő mágnások“ czimen megjelent cziklre van szerencsénk felkérni a következő nyilatkozatot részünkről közzétenni:

Hogy gróf *Haller* Pétert megvertük, ez tény, ezt nem is tagadjuk. Nem verekedési, nem vérengzési vágyból tettük mi ezt; minket egyedül sértett becsületünk és ama sok rágalomnak a hallása vitt arra, hogy elverjük, mit Haller Péter szája ellenünk hirdetett. Gróf *Haller* Péter ugy minket, mint egész családunkat és Görgény-Szent-Imre közönsége több előkelő tagját sértegetvén, tőle lovagias uton elégtételt követeltünk. Azt megadni képes nem lévén és megtagadván, kénytelenek voltunk őt további alaptalan hiresztelései meggátlása végett tettleg bántalmazni. Ezt tagadni nem akarjuk. Azonban nem áll, hogy lakásába rohantunk és öt véresre vertük volna. Az sem áll, hogy a grófot sebei gyógyitása végett Szász-Régenbe az orvosok vitték volna, hanem a gróf jónak látta önként tovább állani. A mi az általa állitólag az ellenünk folyamatba tett bünvádi feljelentést illeti, annak nyugodtan nézünk szemébe, azon tudatban, hogy vele szemben másképen el nem járhattunk.

Görgény-Szent-Imre, 1902. szept. 6.

Gróf *Mirbach* Eugen,
Gróf *Mirbach* Emil.“

— **Balesetek az osztrák vasuton.** Két vasuti szerencsétlenségről kaptunk hirt egyszerre. Bécsből jelentik, hogy az osztrák államvasutak igazgatósága a következő közleményt adta ki: Ma, S-án, a 12. számu személyvonat, a mely 27 kocsiból állott és 525 utast vitt magával, a 32 sz. semafornál, az *unterparkersdorfi* állomás előtt megállott. A mikor az ut szabad lett és a vonat bement az állomásra, a negyedik és ötödik kocsi között elszakadt a kapocs és a hirtelen rázkodás következtében *hét utas könnyü zuzódást szenvedett.* — A másik esetet Prágából táviratozzák: Az éjjel 1 óra 30 perczkor az osztrák államvasut vonalán a schlani pályaudvar közvetlen közelében két tehervonat összeütközött. *Egy fékező életét vesztette*, egy mozdonyvezető és egy fütő könnyü sérülést szenvedett. A két mozdony részben megrongálódott és három kocsi összezuzódott. Forgalomzavar nincs. A vizsgálatot megindították.

= **Névtelen halott.** Ma reggel a felső rakparton egy férfi holttestét fogták ki a Dunából. Hogy kicsoda, nem tudják. A morgueban tették szemlére, ha föl nem ismeri senki, eltemetik névtelenül.

= **Leszakadt villamvezeték.** Vasárnap reggel a fehérvári-ut 59. számu ház előtt a budafoki villamos 24. számu kocsijának a villámvezető rudja ledőlt. *Fikus* István villámos ellenőr a kezével kapta el a rudat, amelyből kevés áram érte. Eszméletlenül, több égési sebbel a Rókus-kórházba került. A ledőlt vezeték egy lovat is megölt.

— **Gebauer Károly hazai érczkoporsógyáros temetkezési intézete Bpest, Erzsébet-körut 26.**

Elsülyedt hajó.

— *Szerencsétlenség az Aldunán.* —

Az Aldunán, *Cernavoda* állomás közelében — mint *Orsováról* táviratozzák lapunknak — nagy hajókatasztrófa történt. A magyar folyam és tengerhajózási részvénytársaság *I. Ferencz József* nevü hajójának nekiment a *Radu Negru* nevü román csavargőzös, a hajó rögtön léket kapott és rövid negyed óra alatt *elsülyedt*. A *Ferencz József* hetven utasát és az áruk egy kis részét sikerült megmenteni.

Cernavoda felett a *Totul Carol I.* = hid köti össze a Duna két partját. A magyar folyam

és tengerhajózási részvénytársaságnak *I. Ferencz József* nevü hajója *Nikolics* Béla és *Pellegriny* István kapitányok vezetésével e hó 6-án reggel 2 órakor hagyta el *Cernavoda* állomást, és a Dunán felfelé haladt. A parancsnoki hidról *Pellegriny* másodkapitány vezényelt. Pellegriny a hid alá érve észrevette, hogy felülről egy üres vontató propeller közelg a hid felé. Ez a *Radu Negru* román csavargőzös volt.

A két hajó egyszerre ért a hid alá és, még nem tudni mi okból, a *Radu Negru* hirtelen balra ivelt a vizen és egyenesen a *Ferencz József* baloldalának tartott. *Pellegriny* kapitány látván a meglepő fordulatot, azonnal hátra ellengőzt vezényelt, hogy az összeütközést elkerülje. Egy teljes gőzerővel haladó nagy szerkezetnek, minő a *Ferencz József* gőzös volt, megallitása és hátra inditása azonban bizonyos időbe kerül és igy az összeütközés már nem volt kikerülhető. A propeller orra teljes erővel beleszaladt a Ferencz József oldalaba és azt a közeli pillérhez csapta, ugy hogy a *Ferencz József azonnal sülyedni kezdett.* A hajó rögtön megadta a vészjelet és egyszersmind a bal partfelé eviczkélt. Utközben a melléje evezett propellerre *áthajigálták a magyar hajó 70 utasát és az áruk egy csekély részét és végül a személyzet is átmenekült a csavargőzösre.* Miután a hajótest rekeszekre volt beosztva, *a sülyedés körülbelül husz perczig tartott,* mert először csak az a rekesz telt meg vizzel, a mely megsérült, a többi fokozatosan utána. A hajó eleje is megtelvén vizzel, a *Ferencz József* mindjárt viz alá is bukott, ugy hogy csak a kormány látszott ki a vizből. A hajó valószinüleg hasznavehetetlenné vált.

Ha a hajó személyzete a válságos pillanatban nem tanusit oly bámulatos fegyelmezettséget és lelkierőt, ugy a hajónak és utasainak talán hirehamva sem maradt volna. A viz rohamosan elöntötte a gépházat, ahol *Fischer* Gyula első gépész, bár félig már a vizben állott, nem hagyta el azt, hanem haláltmegvető bátorsággal megnyitotta a gőzelvezető csövet. A hajó bátor személyzetének köszönhető, hogy emberélet nem esett áldozatul és csak a másodgépész sebesült meg, ki a szerencsétlenség alkalmával kajütjében aludt. Őt az összeütközés ereje kidobta ágyából.

Az utasokat a *Radu Negru Cernavodába* szállitotta szánalmas állapotban. A legtöbben egy ingben vagy hirtelen felkapott öltözékben, éjjeli pongyolában menekültek meg. *Minden, a mit magukkal vittek, odaveszett.*

Az *I. Ferencz József* a Dunán járó négy legnagyobb hajónak egyike volt; a többi három s pedig az *Erzsébet királyné*, *gróf Széchenyi István* és *Deák Ferencz* mindegyike a magyar folyam és tengerhajózási részvénytársaság tulajdona.

A *constanzai* osztrák-magyar konzul, *Kunbat* Damjan magyar folyamhajózási felügyelő és a román állami hajózás igazgatója a hely szinére utaztak, hogy a vizsgálatot megejtsék. A hajó biztositva volt.

TÁVIRATOK.

New-York, szept. 8. (Reuter) Roosevelt elnök 5-én elutazott Oisterbayból és a déli államokba ment, Wheelerbeo (Nyugat-Virginia) beszédet mondott, a melyben ezt hangoztatta, hogy a trustokat nem lehet megsemmisiteni és ipari irányukat nem lehet megváltoztatni, de igenis lehet rájok befolyást gyakorolni és őket ugy vezetni, hogy kárt ne okozzanak. *Tovább kell haladni az evolucziő* és nem a revolucziő utján. — Hir szerint a nagy tőkepénzesek azzal fenyegették Roosevelttet, hogy a legközelebbi elnökválasztáson nem fogják ujra jelölni, ha tovább is a megkezdett uton halad.

Bourgeois szenátor.

Páris, szept. 7. *Toulousé*-ban ma *Bourgeoist* (radikális) választották meg szenátorrá.

Elsülyesztett hadihajó.

New-York, szeptember 7. Cap-Hailienből jelenti, hogy a Panther német hadihajó a gonaivesi kikötő előtt elsülyesztette a *Firmin-párt Cretea à Pierrot nevü ágyunaszádját.* A legénység megmenekült. Részletes tudósitás még nem jött.

SPORT.

Alagi lóversenyek.

— Két ünnepnap. —

Kissé szeles bár, de azért eléggé kellemes időben folytak le az alagi szeptemberi versenyek zárnapjai. Közönség is szép számban volt jelen, különösen a hétfői ünnepnapon, élénken illusztrálva azt a tényt, hogy a budapesti közönség sportszenvedélyét sem a távolság, sem a veszteség nem képes lelohasztani. A vasárnap lefutott őszi akadályversenyben oly mulatságos jelenetek fordultak elő, hogy azokra sokáig fog emlékezni a közönség. Csak négy ló futott benne *Gubernator, Jerome, Orestes* és *Rozmaring.* A mikor a starter a kis társaságot eleresztette, a lovak az 500 métert csaknem lépésben tették meg, ugy, hogy a közönség nagy része azt sem tudta, hogy komoly verseny van; igy jöttek az első akadályig, a hol azonban mind a négy ló megtagadta az ugrást és visszafordult. Csak nagynehezen, kendő lobogtatások között és egy csomó istálló-gyerek botütése mellett ugrotta át, — ujból neki forditva az akadálynak. — végre Rozmaring az akadályt. A többi három azonban daczára többszöri nekiinditásnak a közönség nagy gandiuma mellett, semmi áron nem akarta az akadályt átugrani, mig végre Jerome nagy nehezen csaknem átlépte az akadályt és teljesen reménytelenül követte a már egynehány száz méterrel előljáró Rozmaringot. Megemlitésre méltó még Peti II. győzelme az eladó gátverseny handicapban, a hol is hatos mezőnyben csaknem 25-öst fizetett csekélyszámu hiveinek. A részletes eredmény a következő:

Harmadik nap. Vasárnap, szept. 7.

I. *Eladók versenye.* 1000 kor. 2000 m. Gr. Pejacsevich A. *Felicitas* (lov. Koblicsek) első, gr Esterházy B. *Berta* (lov. Neumann A.) második, ifj. Dávid E. *Hiblihubli* (lov. Maino) harmadik. Futott még Szerencse. Tot: 10 : 23, helyre 50 : 58, 64.

II. *Ujonczok akadályversenye.* 3000 k. 3200 m. Lipthay B. *Vielliebehen*-je (lov. Kapousek) első, b. Morpurgó A fhdgy. *Ratking* (lov. Fejes) második, Bogyay A. fhdgy. *Hogy volt* (lov. Csompora) harmadik. Futottak még: Tromf, Nyájas II. Tot: 10 : 21, helyre 50 : 64. 70.

III. *Őszi akadályverseny handicap.* 1600 kor. 4800 mtr. *Mravik P.* úr *Rozmaringja* (lov. Krause ur) első, *Jerome* (lov. Hagelin fhdgy.) második, *Gubernator* (lov. Folbert fhdgy.) harmadik. Futott még: Orestes. Tot: 10:23, helyre: 50: 90, 120.

IV. *Eladók gátversenye handicap.* 1500 kor. 2400 mtr. *Wondrák* fhdgy *Peti*-je (lov. Kollar) első, *Fuss* (lov. Kapousek) második, *Anita* (lov. Machan) harmadik. Futottak még: Ariman, Fülöp, Dragma. Tot: 10:226, helyre: 50:384, 104.

V. *Mogyorodi-dij.* 1200 kor. 1400 mt. Br. Königswarter *Nagyságos*-sa (lov. Szemere száz.) első, *Prima II.* (lov. Mr Brooke) második, *Campilli* (lov. gr. Pejacsevich) harmadik. Futottak még: Fakati, El Batidor, Tot: 10 : 42, helyre 50: 100. 44.

VI. *Kétéves nyeretlenek eladó handicapja.* 1200 kor. 1000 mt. Folbert J. fhdgy *Va banqué*-ja (lov. Koblicsek) első, *Nifallor* (lov. Wihra) második, *Balletmadl* (lov. Mainó) harmadik. Futottak még: Vigécz, Maud, Doping, Eventuel, Larissa. Tot: 10 : 38, helyre 50 : 70, 61, 70.

Negyedik nap. Hétfő, szeptember 8.

I. *Eladók handicapja.* 1500. k. 1600 m. Jankovich B. Gy. *Haladj*-ja (lov. Kapousek) első, *Becsvágy* (lov. Csompora) második. *Margarin* (lov. Neuman A.) harmadik. Futottak még: Kicsi, Quäcker, El Batidor, Akármikor, Leida. Tot: 10 : 39, helyre 50 : 108, 134, 164.

II. *Conjuror akadályverseny.* 1600 K. 2400 m. Br. Morpurgó A. fhdgy. *Mystery* (lov. Fejes) első, *Néha-Néha* (lov. Csompora) második, *Rozmaring* (lov. Machan) harmadik. Futottak még: Philae, Clio, Bizay. Tot: 10 : 21, helyre 50 : 74 és 78.

III. *Tápiogyöngye gátverseny.* 1600 K., 2400 m. Jankovich B. Gy. ur *Füles* (lov. Szemere) első, *Leányka* (lov. Tulajdonos) második. Tot. 10 : 12.

IV. *Háromév. nyeretl. gátversenye.* 1500 K. 2400 m. Heintschl F. fhgy *Tosti* (lov. Fejes) első, *Haladj* (lov. Kapousek) második, *Fuss* (lov. Tukora). Futott még: Trompf, Cunctator, Fakati, Mikorlesz, Hü. Tot: 10 : 29. helyre: 50 : 80, 146, 188.

V. *Sashegyi dij.* 1500 kor. 2800 m. Jankovich B. Gy. ur *Fizess* (lov. Szemere) első, *Count Niki* (lov. gr. Pejácsevich A.) második, *Boka* (lov. Mr Brooke) harmadik. Tot. 10 : 29.

VI. *Kétévesek eladóversenye.* 1200 kor. 1600 m. Folberth J. fhgy *Probeweise* (lov. Maino) első, *Frater* (lov. Koblicsek) második, *Üstökös* (lov. Németh Géza) harmadik. Futottak még: Páfrány, Bumlerin, Rózsaleány, Embrocation, Pikans és Stichmatch. Tot. 10 : 27, helyre 50 : 62, 66, 184.

Bécsi versenyek.

— Távirati tudósitás. —

Bécsben ma folytatódott a szeptemberi meeting. A mai programmon nem szerepelt nagyobb futam, de az egyes versenyekben népes mezőnyök vivtak legtöbbször érdekes végküzdelmeket. A főfutamban, a Stronzian-handicapban 15 kétéves indult, amelyek közül a mindig nagyratartott, de most elhanyagolt *Marco Polo* győzött. A *Handicapban* holtverseny volt *Picador* és *Rumbold* között.

Máról és tegnapról is a részletes eredmény a következő:

Vasárnap, szeptember 8.

I. *Wienerwaldi-dij.* 3000 kor. 2400 m. Gr. Degenfeld I. *Kelengye*-je (lovagolta Russel) első, *Detre* (lov. Bonta) második, *Blockade* (lov. Southey) harmadik. Futottak még: Vestal Virgin és Parapluie. Tot.: 10:62; helyre: 50: 83 és 70.

II. *Neulings-verseny.* 3000 kor. 1200 méter. Blaskovich E. *Beregvölgy*-e (lov. Van Dusen) első, *Jenkins* (lov. Taral) második, *Kontyos* (lov. Smejda) harmadik. Futottak még: Tud, Mr. Jersey, Angloman, Kegyencz, Teja, Mind you, Henry Clay és Midicgri. Tot: 10:24; helyre 50:73, 108 és 241.

III. *Bécsi nagy-handicap.* 15·000 kor. 1600 m. Gr. Trauttmansdorff L. *Nunquamdomio*-ja (lov. Barker) első; *Biztos* (lov. Sands) második; *Hippokrates* (lov. Wetherell) harmadik. Futottak még: Javorina, nézz reám, Mary Diamond, Retour, Mayor, Nina, Arriviste, Dynamit. Babám, Cavatina és Barberine. Tot. 10: 75, helyre 50: 185, 500, 725.

IV. *Eladó kétévesek versenye.* 2000 kor. 1000 mtr. Gróf Festetics L. *Ágnes* (lov. Huxtable) első, *Minlu* (lov. Krousil) második, *Nefelejcs* (lov. Taral) harmadik. Futottak még: Boriska, Elég, Zsiga báró, Barnum, Glosso, Curieuse, Applaus, Bodri. Tot: 10 : 62, helyre 50 :111, 184, 92.

V. *Eladók versenye.* 2000 kor. 1100 mtr. Gr. Henckel A. *Heimchen*-je (lov. Smejda) első, *Ne engedj* (lov. Bonta) második, *Tubiczám* (lov. Martinkovics) harmadik. Futottak még: Tscherkessin, Tó-Almás, Ellynor, Attila, Esparsette, Philister és Macca. Tot: 10 :107, helyre 50 :152, 88, 111.

VI. *Nagy gátverseny-handicap* 6000 kor. 2400 mtr Krausz L *Marodeur*-je (lov. Slinn) első, *Aconit* (lov. Poole) második, *Axiom* (lov. Lawton) harmadik. Futottak még: Princess Flo, Jonak. Via Appia. Tot.: 10 : 98, helyre 50 : 222, 93.

VII. *Kétévesek versenye.* 3000 kor. 1000 mtr. Gr. Fries *Malupri*-je (lov. Krousil) első, *Futótüz* (lov. Taral) második, *Kapus* (lov. Smejda) harmadik. Futottak még: Marcheuse, Gyöngyvirág, Bonaparte és Talvolta. Tot. 10 : 35, helyre 50 : 62, 71, 70.

Hétfő, szeptember 9.

I. *Nyeretlen kétévesek versenye.* 2000 kor. 1300 mtr Br. *Springer* G. *Elpenor*-je (lov. Gray) első, *Nemes* (lov. Van Dusen) második, *Ahasverus* (lov. Adams) harmadik. Futottak még: Queen's Daughter Mirage, Samum, Daydream, Mixt Pikle, Lope de Vega, Santos, Sohasem é-Megomca. Tot. 10 : 331, helyre 50 : 413, 83 171.

II. *Handicap.* 2000 kor. 1800 mtr. *Mravik* P. *Picador*-ja (lov. Taral) első, *Rumbold* (lov. Gray) második, *Never mind* (lov. Huxtable) harmadik. Futottak még: Tombeur, Faix, Amras és Gugu. Tot. 10 : 12 és 33, helyre 50 : 64 82, 106.

III. *Stronzian-handicap.* 5000 kor. 1000 mtr. *Gr. Degenfeld I. Marco Polo*-ja (lov. Russel) első, *Orgona* (lov. Bonta) második, *Hermina* (lov. Holmes) harmadik. Futottak még: Jucheh, András, Bonanza, Példa. Strauss, Takács, Rozmaring, Gyöngysziget, Baltimore, Milfay, Ramathur'i, Fritzl. Tot.: 10:190; helyre: 50:340, 243, 170.

IV. *Eladókversenye.* 2000 kor. 1200 mtr *Gr. Degenfeld I. Royal Flush*-a (lov. Smejda) első, *Szamócza* (lov. Martinkovics) második *Philister* (lov. Taral) harmadik. Futottak még: Pántlika, Kalupri, Cherry Blossom, Garázda. Tot: 10: 22. Helyre: 50:64, 107, 101.

V. *Kétévesek versenye.* 3000 kor. 1100 m. Mrawik P. *Tárnok*-ja (lov. Smejda) első, *Donald* (lov. Taral) második, *Barátom* (lov. Van Dusen) harmadik; futottak még: Rigó, G.-Dur, Morel és Moringlen. Totalizatőr: 10:23; helyre: 50: 65, 136 és 143.

VI. *Eladók gátversenye.* 1800 kor. 2400 m. Gr. Chorinsky T. *Pötörke*-je (lov. Rosack) első, *Csizió* (lov. Williamson) második, *Praterstern* (lov. Barker) harmadik. Futottak még: Isabey és Puritaner. Totalizatőr: 10: 151; helyre: 50: 184 és 88.

VII. *Amaranthus-verseny.* 3000 kor. 2000 m. Szemere M. *Perlasz*-a (lov. Bonta) első, *Ignatieff* (lov. Taral) második, *Lepke* (lov. Van Dusen) harmadik. Futottak még: Frangepán, Fakir, Jász Kara és Pompadour. Tot.: 10:60; helyre 50: 101, 101 és 117.

— **Ügetőversenyek.** Ma folyt le az »Urkocsisok ügető versenyének első napja A szép versenyek előkelő közönséget vonzottak. Szép asszonyok töltötték meg a tribünöket, a kik ma mutatták be először az őszi toilletjeiket. A lovakat is lehangolta a komoly, haldokló napsugár, szomoruan ügettek és egyiknek se jutott eszébe valami őszi »meglepetést« szerezni a totalizatőrnek.

— **Magyar labdarugók győzelmei.** Elbizakodottság nélkül elmondhatjuk, hogy a magyar labdarugó-sport Budapesten alig egy fél év óta a legkedvezőbb auspicziumok mellett kezdett fejlődni. Csapataink a régebbi czél és terv nélküli játszással felhagytak és komoly traininggel, valamint a multban szerzett tapasztalatok[illegible] kihasználva, ma már a kontinens számottevő footballistáivá képezték ki magukat. Csütörtökön a budapesti ramblerek a bonni csapatot győzték le. Vasárnap ugyancsak küzdöttek a bécsi Germania czimü válogatott csapat ellen. Az eredmény fényes volt, 7:3 a magyar csapat javára, olyan point, a mely a magyar fiuk kitünő játékának eklatáns bizonyitéka annál is inkább, mert a Germániáról az a hir járt, hogy a Deutscher Fussball-Clubnak egyik legerősebb ellenfele. A játék nehány lerohanástól eltekintve, állandóan a bécsiek mezőnyében folyt le. A magyarok egy 16 méteres egyenes schol goal és egy jobb oldali félmagas goalt lőttek; olyan bravourral, hogy a közönség perczekig tapsolt és éljenzett a magyar csapatoknak. Rapus mint kapuvéd, igen ügyes volt, olyanokat rugott, hogy a labda magas ivben röpült a félpályán is tul. Wagner a közönség kedvencze, Pozsonyi a bámulatosan fürge csatár, Skrabák, mint hátvéd szerepeltek De jó volt valamennyi együttvéve. A bécsiek kapusa gyöngének bizonyult, annál jobb volt a hátvédjük és a jobb széli csatáruk. A hétfői matchen a budapesti Torna-Club versenyzett a bonniakkal. Az eredmény 2:1 a magyarok javára. A bonniakról általában az a véleményünk, hogy ügyesen passzolnak, ha többen vannak egymás közelében, de összjáték és kitartás tekintetében a Torna-Clubot meg sem közelitik. A második félidőben egyetlen goal sem volt. Badonyi kapuvéd brilliánsul védett. Rövid nehány másodpercz alatt három goal-lövést kézzel védett ki nagy ügyességgel. Az egyetlen goalt azért nem védhette ki, mert ép a kapu előtt kavarodtak össze a játszók és nem láthatta az ide-oda shootolt labdát. Rapos hátvéd rugásai nagy feltünést keltettek. Ez az izmos fotballozó alig lenditette meg a lábát, a labda máris a félpályán repült vissza nagy magasságban. Wagner kitünő volt, mint mindig. Mincler, Budai, Ordódy kiváló ügyességgel dolgoztak, nemkülönben Hajós, a ki mint szélső csatár, kész veszedelme volt a bonniaknak, A bonniak kapuvédje ma derekasan megállta a helyét. Mindenik matchet nagyszámu közönség nézte végig, a mely sokat lelkesedett a magyar fiuk szép játékán. Az igazság kedveért meg kell jegyeznünk, hogy az első goalt mindig a magyarok adták. Örömmel konstatáljuk, hogy a magyar csapatok nagyon sokat haladtak technika tekintetében. Ma már nem a veszélyes játék, hanem a szép összejátszás uralkodik nálunk és ilyen kondiczió mellett biztatni tudjuk őket a jövendő matchekre, a melyeket jelesebb külföldi csapatokkal szándékoznak tartani ezután.

— **Az „Urkocsisok Szövetkezete"** köztudomásra hozza, hogy titkári helyiségét VIII., Eszterházy-utcza 22. szám alá helyezte át. Tagjai részére a bejárat Sándor-u. 16. sz. alatt van. Hivatalos órák: Ünnepnapok kivételével, 11—1 óráig. Délután 5—6 óráig.

A közönség köréből.

Egyéves önkéntesek legjobban és legolcsóbban szerezhetik be felszereléseiket az előnyösen ismert 44384.

BLUM és TÁRSA

szerb királyi és József főherczeg udvari szállitónál **Budapest, Sütő-utcza 2.**

SERRAVALLO
China-bor vassal 42900
kitünő étvágygerjesztő szer **gyengélkedőknek, vérszegényeknek és üdülőknek.** Ajánlják és rendelik orvosi tekintélyek. Több mint 1200 orvosi bizonyitvány. **Pompásizü** Több arany s ezüst éremmel kitüntetve. Fél literes palaczk 2 k. [illegible] fil. 1 literes palaczk 4 kor. 40 fillér. Főraktár: [illegible] **Serravallo gyógysz. Trieszt.**

NESTLÉ
tartalma: kitünő alpesi tej mindig megbizható barátja a csecsemőknek és gyomorbetegeknek
GYERMEKLISZTJE.
Évi termelés 39 millió doboz.

KÖZGAZDASÁG.

** **Értéktőzsde.** A tegnapi *vasárnapi magánforgalom* szilárd irányzattal folyt le. Köttetett: osztrák hitel 692 75—694, magyar hitel 738.50—739.50. magyar leszámitolóbank 471.—470.50, osztrák-magyar államvasut 721.50—722.50.

A mai *ünnepnapi magánforgalomban* berlini vásárlásokra igen kedvező hangulat uralkodott. Köttetett: osztrák hitel 694.25—697.50, magyar hitel 740.50—742.50, osztrák-magyar államvasut 722—724.570, közuti vasut 640.—641.—, magyar leszámitolóbank 470.—471.—

Végül maradnak: osztrák hitel 692.—, magyar hitel 742.50, osztrák-magyar államvasut 722.—.

IPARÜGYEK.

— **Molnárok kongresszusa.** Mintegy ezerhatszáz molnár, malomtulajdonos, tisztviselő és malomipari szakember gyülekezett össze vasárnap Budapesten, hogy megbeszéljék és megvitassák, mikép orvosolhatnák a régóta mutatkozó bajokat és sérelmeket. A gyülést, melynek munkálkodása két napra terjedt, a Tattersall egyik legnagyobb csarnokában tartották meg. A kormányt *Teglássy* István és Radisics György osztálytanácsosok képviselték. A kongresszust *Vörös* László nyug. államtitkár nyitotta meg s miután a tisztikart megalakitották, *Sándor* Móricz nyiregyházai gőzmalomtulajdonos tartott előadást az *egyöntetü vámolásról.* Javaslatára kimondta a kongresszus hogy a magyarországi vám fönntartására és fölvirágoztatására főeszköznek az egyöntetü vámolást és őrlést tarja; ezért kivánja, hogy az egész országban egyenlően szabályoztassék az ügy.

Katona Béla az adózási, biztositási és tarifális visszásságokról tartott előadása után határozati javaslatot fogadott el a kongresszus, mely szerint fölhivja az alakitandó egyesület elnökségét, hogy javaslatot dolgoztasson ki: a malmok részéről alkamazott tüzbiztositó berendezések fejében nyujtandó dijkedvezményekről; az időközi változások folytán szükséges kötvény-modositásokról, — a faszijkorongoknak a biztositásból való kizárásából s a becslésnél és a kárösszeg folyósitásánál észlelt viszásságok megszüntetéséről. Az utolsó előadást *Pfeifier* Ignácz müegyetemi magántanár tartotta a kazántápláló vizekről és a kazánkő okszerü elháritásáról. Végül az elnök bejelentette, hogy mivel számos oldalról hangzott föl az a kivánalom, hogy megalakitsák az Országos Molnár-Egyesületet, az előkészitő bizottság ennek az óhajtásnak eleget kivánt tenni, s elkészitette a vonatkozó alapszabálytervezetet, a melyet most bemutatnak. A tervezetet a kongresszus Zsarkó Ferencz, Szirmai Ármin, Gaál József, Szalóky István, Illyés Ferencz, Pocsgay Miklós, Tóth Andor hozzászólása után elfogadta. Ma folytatta a kongresszus tanácskozásait a következő napirenddel. A molnárság gyakorlasának képesitéshez kötése a jövőben. Előado: Gelléri Mór az Országos Iparegyesület igazgatója. Telepengedélyek esetleges és lehető korlátozása. Deutsch Adolf tiszalöki malomtulajdonos. Molnáriskola és szaktanfolyamok molnárnevelés. Előadók: Dóri Ottó és Gruber Ferencz. A vizjogi törvény reviziója malomipar szempontból. Előadó dr. Bender Béla ügyvéd. Vasárnapi munkaszünet kérdése. Előadó: Szalóki István csépai malomtulajdonos.

— **Száz éves ipartelep.** A szepesmegyei Prakfalvában nagy ünnepély folyt le kisasszony napján. A vasgyár alapitásának száz éves jubileumát ünnepelték és ez alkalomból a restaurált Praxedis-kápolnát fényes ünnepség keretében szentelték föl. A prakfalvi vasöntő 1802-ben letesült. mint a *Csáky* grófok tulajdona. Mostani tulajdonosa gróf *Hunyady* László özvegye, ugyancsak *Csáky* grófnő, aki az egész környéknek jótékony nemtője.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, szept. 8. *(Az Egyetértés tudósitójától.)* Biztató jelenségek hiányában az árfolyamok nem igen változtak a mai forgalomban. Az árfolyamok jól tartották magukat szombati szinvonalukon, különösen kőszénrészvények arra a jelentésre, hogy a helyzet a mult évhez képest javult. Osztrák és olasz papirok csöndesek a tőzsdék hiánya miatt, csak hitelrészvények emelkedtek. Később vas- és szénrészvények emelkedtek. Bankok is szilárdan tartották magukat. Államvasuti és déli vasuti részvények kissé gyengültek Magánkamatláb $1^{7}/_{8}\%$.

Zárlatkor jegyeztetik: 4.2% papir-jár. 102.10, 4%-os osztrák magyar aranyjáradék 103.75, magyar koronajáradék 98.80, osztrák-magyar államvasut 155.—, bécsi váltóár 85 40, Disconto Commandit 198.— ált. villamossági Edison 173.80, gelsenkircheni 173.—, Laura-kohó 201.80, 4.2% ezüstjáradék 102.—, 4% magyar aranyjáradék —.—, osztr. hitelrészvény 219 00, déli vasut 20.25, orosz bankjegyek 216.80, 4% uj orosz kölcsön 97.—, olasz járadék 103.50, dynamit-truszt 113.25, barpeni 167.90, zárlat szilárd.

Frankfurt, szept. 8. (Zárlat.) 4·2% papir-járadék 102.20, 4% osztr. arany-járadék 103.80, Magyar koronajáradék 98.80, Osztr.-magyar bank 114.63, Déli vasut részvény 20·10, Elbevölgyi vasut —.—, Londoni váltóár 204.62, Bécsi Bankverein 118.—, Villamos-részvény 130.—, 3% m. arany kölcsön 87.70, 4·2% ezüst-járadék 102.10, 4% magyar aranyjáradék 102·30, Osztr. hitelint.rész. 218·90, Osztr. m. áll. vasut 155·—, Észak-nyugati vasut —.—, Bécsi váltóár 853.66, Párisi váltóár 812.25, Alpesi bánya-részv. —.— szilárd.

Hamburg, szept. 8. (Zárlat.) 4·2%-os ezüstjáradék 102.—, sorsjegy —.—, déli vasut 20.1[illegible], 4%-os osztrák aranyjáradék 103.50, osztrák hitelrészvény 219.60 osztrák-magyar államvasut 155.—, olasz járadék 103.25, 4%-os magyar aranyjáradék 102.10, nyugodt.

London, szept. 8. Angol consol $93^{3}/_{4}$.

Páris, szept. 8. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *3 óra 40 perczkor záródnak*: Osztrák-magyar államvasut —, 4%-os osztrák aranyjáradék —, 3%-os franczia járadék 101.41, Ottomán bank 581.—, $3^{1}/_{2}$%-os franczia járadék 101.87, déli vasut 103.—, 4%-os magy. aranyjáradék 103.30, párisi bankrészvény 10,75, olasz járadék 102.75, Francz a törleszth. jár. 100.67, osztrák földhitelintézeti részvény 12.90, török dohányrészvény 342. — egyenlő.

London, szept. 8. (Zárlat.) Angol consolok —.—, spanyol járadék —.—, 4%-os magy. aranyjáradék —.—, 4%-os rupia —.—, leszámitolási kamatláb $2^{13}/_{16}$, bécsi váltóár —.—, déli vasut — olasz járadék —.—, 4%-os osztr. aranyjáradék —.—, Canada pacificvasut —, ezüst $23^{15}/_{16}$, kedvtelen.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Berlin, szept. 8. Buza szeptemberre 156 50 októberre 154.75, tartott; rozs szept.-re 143.25, októberre 137.—, tartott; zab szeptemberre 138.25, októberre 134.75, tartott; tengeri szeptemberre 125.—, októberre 116.—, tartott; olaj szeptemberre 52.—, októberre 50.30 tartott; Szesz szeptemberre —.—

Boroszló, szept. 8. buza helyben 16.30, sárga buza helyben 16.20, rozs helyben 13.00, zab helyben 13.—, repcze helyben 20.50, tengeri 13.50.

Köln. szept. 8. Olaj 57.—,

Páris. szept. 8. *Buza* folyó hóra 19.90, okt. 19.85, nov.-febr. 19.95, jan 20.10, áprilra—. állandó.; *rozs* folyóhóra 15.15, okt. 15.—, nov—febr. 15.25, nyugodt; *liszt* folyó hóra 27.25, okt. 26.50, nov 26 15 febr. 26.75 jan.—áprilisra —.—, állandó; *repczeolaj* folyó hóra 58.25, okt. 58.50, nov. 58.75, febr. 57.25 állandó; *szesz* folyó hóra 32.50, 33.75, októberre 33—33.75, szilárd; *nyers czukor* folyó hóra 16.25, októberre —.—, nyugodt; *fehér czukor* folyó hóra $20^{3}/_{8}$ okt. $21^{3}/_{8}$ nov. $22^{1}/_{8}$, februárra 22.50 állandó; *finomitott czukor* folyó hóra 9_.50—93, *időjárás*: szép idő.

Napirend, 1902. szeptember 9.

Naptár: Kedd, szeptember 9. Róm. kath. Gorgon vt. — Prot. Gorgon, — Görög-orosz (aug. 27.) Premén, — Zsidó Ac 7. — Nap kel 5 óra 14 p., nyugszik 6 óra 7 percz. Hold kel délben, 12 óra 42 p. nyugszik este 10 óra 1 p. — Első negyed 11 óra 15 p. éjjel.

A földmivelésügyi miniszter fogad délután 5 órakor.
Karfölvétel a Népszinházban délután 3 órakor.
A főváros középitési bizottságának ülése d. e. 10 órakor az uj városházán a tárgyalási teremben.
Biblia; előadás este 7 órakor az Erzsébet-körut 7. sz. a. teremben
Nemzeti Muzeum: ásványtár nyitva d. e. 9—1 óráig.
Iparmüvészeti muzeum d. e. 9—1 óráig.
Technologiai muzeum d. e. 9—1 óráig.
Mezőgazdasági muzeum (Kerepesi-ut 73. sz.) d. e. 9—1 óráig.
Földtani muzeum (Stefánia-ut. 14 sz.) d. e. 10—1 óráig Belépődij 1 korona.
Kereskedelmi muzeum a városliget iparcsarnokban d. e. 9-12 és d. u. 3—6 óráig.
Nemzeti Szalon állandó kiállitása (Ferencziek-tere 9. sz.) d. e. 9-től este 6 óráig. Belépő-dij 50 fillér.
Muzeumi könyvtár. d. e. 9—1 óráig
Akadémiai könyvtár d. u. 3—7 óráig.
A Mentő-egyesület helyiségei a Markó-utczai palotában délött 8 tól este 6 óráig.
Egyetemi könyvtár: d. e. 9—12-ig d. u. 3—6-ig.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

Kedd, 1902. szeptember 9-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Elektra.

Tragédia 5 felvonásban. Irta: Sophokles· Forditotta: Csiky Gergely.

Személyek:
Nevelő — Szacsvay
Orestes — Mihályfi
Elektra — Jászai Mari
Chrysothemis — Cs. Alszeghy I.
Klitaemnestra — S. Fáy Sz.
Aegisthos — Hetényi

Kezdete fél 8 órakor

M. KIR. OPERAHÁZ

Zárva.

NÉPSZINHÁZ.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással- Irta: dr. Béldi Izor. Zenéjét szerzette Fejér Jenő.

Személyek:
II Katalin, Orosz-orsz. czárnője — F. Kállay L.
Gróf Guraczkij L. államtitkár, a czárnő fiatalkori barátja — Kenedich
Trojkov Fedor, asztalnok — Tollagi
Gróf Sunderland Ödön, kincstárnok. — Ujvári
Szergejics Jelena. udvari tánczosnő — Kápolnai I.

Kezdete $^{1}/_{2}$ 8 órakor.

VIGSZINHÁZ.

Az ornagy úr.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Mars és Kéroul. Forditotta: Heltai Jenő.

Kezdete $^{1}/_{2}$ 8 órakor

MAGYAR SZINHÁZ.

Magdolna.

4 felvonásos dráma Irta: Rákosi Viktor.

Kezdete $^{1}/_{2}$ 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI-SZINHÁZ.

A kereszt jelében.

Történeti korrajz Neró császár korából énekkel, zenével 5 felvonásban, 9 képben. Barret Wilson után szinre alkalmazta: Bohrmann Riegen. zenéjét szerzette: Rose Wiljam. Forditotta: Komor Gyula.

Kezdete 7 órakor.

VÁROSLIGETI NYÁRI SZINHÁZ.

A Demokrata.

(Kurucz Lába Mór.)

Eredeti fővárosi bohózat dalokkal és tánczczal 4 képben. Irta: Feld Mátyás.

Kezdete 7 órakor.

URÁNIA.

A délibábok hazája.

Kezdete $^{1}/_{2}$ 8 órakor.

EDEN Szinház
Fantasztikus vállalat szenzácziós vendegjátéka.
SCHENK B. igazgató.
A 2000 látogatót befogadó, teljesen átalakitott RÉMI mulatóban Király-utcza 71. sz.
Ma este 8 órakor
Elite estély
Az illuziók palotájában.
Blanche et Noir. A boszorkány kacsak. Utazás a lehetetlenségbe Az ördög mosodája Vig szellemek hangversenye. Kedélyes fogház.
La belle Roland — Egy ábrány ? ? ? az arany pillangó.
„Andoridák" műemberek szinháza. — Hasbeszélő Rokk-Hills házi állatok.
Előképek nagyszerü tárlata
hires mesterek alkotása nyomán.
Az árnyék birodalmában Electro Motor Biograph. Astarte. A magikus kard.
Semiramis varázskertje.
Vizi tündérjáték mesés kiállitásban.
Világito Geyzerek és tüzszökőkutak.
Transtormatiok, vizesés, jégeső.
Belépő 30 kr.-tól 1 frt 50-ig Páholy 6—8 frtig.
Szinházi pénztár 11—1 ig és 3—5 óráig.

FŐVÁROSI ORFEUM
Waldmann Imre igazgató.
Nagymező-utcza 17.
A 6 Postillons
elragadó női együttes.
PAOLIS
pudli kutyáikkal.
Nuscha, Linden, Tiso
a sanszonett-csillagok és még
12
különlegesség.
Az előadás 8 órakor kezdődik.
A télikertben reggel 5 óráig Vörös Elek czigányzenekara hangversenyez.

Szinházak heti müsora.

	M. kir. Oper.ház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház	Uránia
Szerda	—	Vörös talár	Erzsébet királyné, — Kurucz Feja Dávid	A nebánts-virág	Herkules munkái	Spanyolország
Csütörtök	—	A proletárok	Az őrnagy ur	Kurucz furfang	A postás fiu és a huga	Délibábok hazája
Pentek	—	Közönyt közönynyel	A polgármester ur	San Toy	Koldus és királyfi	Monte Carlo és a Riviera
Szombat	—	Endre és Johanna	A polgármester ur	A baba	Koldus és királyfi	Nápoly
Vasárnap	—	A kaméliás hölgy	A polgármester ur	A sárga csikó	New-York szépe	Nápoly

Használt és uj

pénz-szekrények

rendkivül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban **Budapesten, V., Bálvány-utcza 6. sz.**

Tankönyvek

használt, de jó állapotban az ország összes tanintézeteiből u. m. gymnasium-, reál-, kereskedelmi-, képző. stb. iskolákból legolcsóbban kaphatók Bródy F-nél, Budapest, Váczi-kőrnt 28. sz. Minden vételnél ajándékkönyv adatik. 44319.

A Munkácsi Népbank részvénytársaság l mondás folytán megüresedett

pénztárosi állás-

ra pályázatot hirdet. Pályázni kivánók felkéretnek szakképzettségöket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényöket folyó évi szept. hó 15-éig a Népbank Igazgatóságához beküldeni. Előnyben részesülnek, akik kereskedelmi akadémiát sikerrel elvégezték. A magyar, német- és szláv nyelvek ismerete megkivántatik. A megválasztott csupán egy év után, ha a hivatásához kötött feltételeknek megfelel, lesz véglegesitve. Javadalmazása az első évben 1600 kor., mely összeg véglegesitése alkalmával 2000 korra emeltetik, valamint az alapszabályilag biztositott jutalék. A megválasztott 4000 kor. óvadékot tartozik letenni. Az állás f. évi október hó 1-én elfoglalandó Munkács, 1902 augusztus 31. Az Igazgatóság. 44486

Négyes

Csakis most jutok hozzá, hogy levelére válaszolhatok. Mindig örömmel várom leveleit; szeretnék levelet irni, igy ujságban nem esik jól egyet-mást mondani. Én nem fogom megunni és szeretném viszont latni, de lehetőleg nem nyilvános helyen. Kérek levelet Bécsbe 1294

Nagyobb

vagyonnal rendelkező gyermekteien, intelligens, református háztulajdonos, mezei gazdasággal foglalkozó öcsese számára, földbirtokkal rendelkező vagyonos árva leányt, vagy fiatal özvegyet keres feleségül. Szives ajánlatokat »**Boldog házasság**« czimen e lap kiadóhivatalához kér. 44468

Gőzgépek,

2 drb. 8 HP. Shuttleworth mozdony, 4 HP. Gőzmotor, 27" cséplőszekrény, 54" Robey szekrény, 54" Marschalszekrény, 36" egyjáratu malom uj kövekkel, kitünően kijavitott állapotban, kedvező fizetési feltételek mellett eladók. **Takács Oszkár gépgyára** Köztelek-utcza 6. 1293.

Szöllő

kilója 40 fillér 3 hóig szállitok naponta. Lilienthál Fülöp Csongrád. 44473

4 Cornvall gőzkazán

mindegyik 100 □-méter fütőfelülettel, Danubius- és Eisele-féle gyártmányok, továbbá egy szabadon álló cső-gőzkazán 56 □-méter fütő felülettel, valamennyi jó, üzemképes állapotban. Egy 21-es sz. hengerszek és két 19-es számu Ganz-féle gyártmányok, 1000 méter gőzcső 460 mm. átmérővel, majdnem uj, 1500 □-méter horgonyozott hullámos bádog 225 cm. × 60 cméter nagyságu táblákban. Borsajtók különböző nagyságban, továbbá nagy választék szij-korongokban; transzmissziókban, csapágyakban és más gépalkatrészekben. Kapható

Grünwald Adolfnál V., Korall-utcza 5. 44469

Szőlőprések

olcsón kaphatók Abelesz Emilnél Bpest. V. Váczi-u. 14. szám. 44471

Országos vásár

Margittán (Biharmegye

Szept. 17. és 18. baromvásár

Szept. 19. kirakó-vásár. 1282

Hő-viz gyógyfürdő

októbertől 10 évre bérbeadó. Fischer Szidi, Losoncz, Bég-utcza. 44402

Szabadalmazott

Kossuth jelvények

eredeti 1848-as kokárdával kaphatók százankint 16 koronáért

BRUST BÉLA müintézetében BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 30 sz.

Mintákat 15 kr. beküldése ellenében küldök. 44470

Fegyverek

vadászatra, önvédelemre, rendőrségnek és mint szobadiszis ajánlható. Werndl-rendszerü gyalogsági fegyver 4 frt. Huszár fegyver (Karabély) 8 frt., teljesen uj 12 frt. Bármelyikhez szurony 40 kr., szij 70 kr., töltény 6 krajczár. Utánvétellel jótállás mellett kaphatók

Blum Sándor hadfelszerelő intézetében

Budapest, Váczi-utcza 15. sz. 44159

Butor részletfizetésre

fa-, vas-, rézbutor gyermekkocsik, kárpitozott butor stb. legolcsóbban

Pápai és Náthán

gyárosoknál 43454

Bpest, VI., Andrássy-ut 2.

Hasmenést

gyermekeknél és felnőtteknél biztosan megszünteti **Sztraka tannin-csokoládéja**. Egy drb. 40 fill. Kapható minden gyógyszertárban. 44178

Ajtók, ablakok

nagy választékban olcsón eladatnak

Temesváry Géza és Társa (Lipót-körutról) 44344

Visegrádi-utcza 27.sz

WERNDL-fegyverek

katonai puskamüvesek által kipróbálva, legjobb állapotban:

Hosszu gyalogsági fegyver	frt 2.50
Rövid gyalogsági fegyver	frt 4.—
Lovassági karabély... ...	frt 7.—
Lovassági karab. egész uj	frt 11.—
Töltények darabja	frt —.05
Fegyverszij darabja ...	frt —.50
Szurony hüvelylyel drbja	frt —.30

Fegyvereinkért jótállást vállalunk.

TILLER MÓR és Társa

cs. és kir. udv. szállitók egyenruházati intézete

Budapest, Váczi-u. 35

A közeledő

vadászati évad beálltával felhivom a nagyobb uradalmak és vadásztársulatok figyelmét arra, hogy az elejtett vadak különösen nyulakból hajlandó vagyok bármily nagy mennyiséget átvenni külföld részére. **Groszman Jágó, Miskolcz.** 54487

Cizi jódfürdőben.

május elsejétől október elejéig Margit pensioban" külön szoba, ellátás kiszolgalattal, naponkint 1 forint 60 krért, főévadban forintért (külön katonai és polgári osztály), a »Margit«-nyaraóban pedig legkényelmesebben berendezett egyes, kettős, hármas és erkélyekkel ellátott szobák legszebb helyen, 1—3 frtig a fürdővendégeknek rendelkezésére állanak. Megrendelések z szközölhetők Margit-nyaraló felügyelősége »Csizfürdő« czim alatt. 4371

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor, szakorvos

gyorsan és alaposan gyógyit minden friss-, régi-, makacs

titkos betegségeket

ugy férfiaknál, mint nőknél egész biztos eredménynyel, kényelmes, egész uj módszer szerint, foglalkozási akadály nélkül.

Lakik: Budapest, Kerepesi-ut 14. szám, I. em

Rendel: d. e. 10—4-ig; este 6—8-ig. 44105

Külön várótermek. Levelekre válaszol, kivánatra gyógyszerről gondoskodik.

A KOSSUTH-ÜNNEP

rendezők és nagy közönség figyelmébe!

Most jelent meg **GRACZA György** ismert irónak

Kossuth Lajos élete, működése és halála

cimü jeles történeti munkája a **második kiadásban**. A szép kiállitásu munkát több, mint negyven illusztráczió disziti. Az előszót **Kossuth** Ferencz irta. **Kossuth Lajos századik születésnapja emléke** és az ennek alkalmával tartandó emlékbeszédekhez és felolvasásokhoz nélkülözhetetlen segédkönyv és forrásmunka Igen becses emlékkönyv is. Ára diszes kiállitásban 5 korona, egyszerübb kiadásban 3 korona Megrendelhető

LAMPEL R. (WODIANER F. és FIAI) könyvkereskedésében, Budapest Andrássy-ut 21. sz. a.

Ajtók, ablakok

nagy választékban olcsón

Eisler Armin-nál

VI., Nagymező-utcza 66.

5 koronáért

küldök 4½ kgr., 50 darab, a sajtolásnál megsérült, finom, enyhe, 43731

pipereszappant

rózsa, méz, ibolya, rezeda, jázmin, stb., illatu d. rabokból szépen összeválogatva.

KANN IGNÁCZ

Bcs, II., Lilienbrunngasse 17.

44428

Való-

di franczia különlegességek (gummi és halhólyag, összes női óvszerek stb) **csakis F. Berguerandfils** leghirnevesebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándor-nál

Budapest, Erzsébet-körut 50.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

A dr. Högyes-féle asbest-talpak

használata általános. **Párja 30 kr. 50 kr. és 1 frt.**

(Ilyen a láb az asbest-talpak viseleténél.)

4439

(Ilyen a láb a régi módi talpak viselésénél.)

Prospektus és lismerő iratok a legfelsőbb körröktől ingyen. Szétküldés utánvéttel Központi raktár: **Wien I., Dominikanerbastei 2 S.**

Elárusitóknak engedmény.

Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási Részv.-Társ. Fiuméban.

TÉLI IDÉNY.

Fiumén át vezet a legrövidebb ut

Dalmácziába és vissza: rendes járatok naponkint, közte négy gyorsjárat hetenkint

Zára, Ragusa, Spalato, Metkovic és Cattaróba

Velenczébe és Anconába és vissza: két gyorsjárat hetenkint. Turisták által ajánlott kellemes utazás.

Legnagyobb kényelemmel berendezett szalon-gőzösök. Mérsékelt árak. Étkező a hajón. A gőzhajóknak a Budapest—Fiumei forgalomban levő gyorsvonatokkal közvetetlen csatlakozásuk van.

Menetjegyeket a magyar királyi államvasutak menetjegyirodái, a társaság vezérképviselősége (Koronaherczeg-utcza 16.) és a Cook Tamás és fia czég Budapest adnak ki, hol a kivánt felvilágositások is megadatnak. 43000.

Használt urasági **butorok,**

perzsa szőnyegek,

garniturák, függönyök, olajfestmények, csillárok, órák feltünő olcsó árban kaphatók az állandó

butor-kiállitásban

Budapest, Ujvilág-utcza 21.

Telefonszám 17—77.

Fabriks-Niederlage en gros:

Wien, I., Kohlmarkt Nro 8.

Illustrirte Kataloge gratis.

Magyarország legnagyobb cipő- és csizma-gyára.

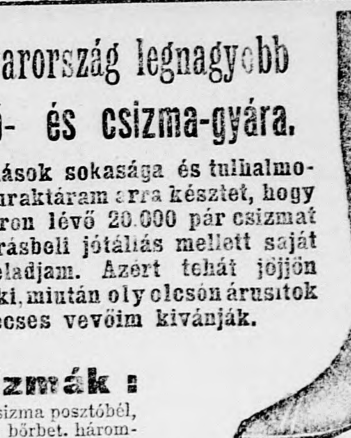

A munkások sokasága és tulhalmozott áruraktáram arra késztet, hogy a raktáron lévő 20.000 pár csizmát 2 évi irásbeli jótállás mellett saját árban eladjam. Azért tehát jöjjön mindenki, mintán oly olcsón árusitok mint becses vevőim kivánják.

Csizmák:

Halina-csizma posztóból, 30 cm. bőrbet. háromszoros talp . .	6.—
Halina-csizma nehéz béléssel, nyelvig bőrrel	5.—
Bagaria-csizma halhólyag betéttel, vizmentes	8.—
agaria-csizma, erős hó és sár ellen, 3-szoros talp . . .	7.—
Vixkalb, kemény vagy puha szár, gavallér	10.—
Bagaria fiucsizma 16—18 évig	5.—
Bagaria fiucsizma 14—16 évig 3.50, 6—13 évéig	2.50

Czipőáruk az árjegyzék szerint választandók, vidéki megrendelésnél sokkal szebbet küldök, mintha személyesen választotta volna. Nemtetszés esetén a czipőt vagy csizmát kicserélem vagy a pénzt levonás nélkül visszaadom. 44441

A mértékvételnél elegendő, ha a papirlapra állva a láb körvonalát lerajzoljuk.

Auglár Dávid BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 6.

Megjelent ○○○○○○

Az

1901. évi törvények Gyüjteménye.

Jegyzetekkel és magyarázatokkal

Ára zsebkiadásban vagy nyolczadrétben füzve 5 korona, erős szines vászonkötésben 7 kor.

A teljes törvénygyüjtemény (35 kötet), amely magában foglalja az 1836—1901-ik évi összes törvények jegyzetes és magyarázatos kiadását, ára egyszerre megrendelve **havi 4 korona részletfizetésre 133 korona.**

Megrendelhető a

Lampel Róbert-féle (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedésében

Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz.

magy. kir. államvasutak igazgatósága.

35792.

F. IV.

Árverési hirdetmény.

Kézbesithetetlenné vált 6884 kg. sulyu, használt, de jó karban lévő csépőgépküldemény, f. évi szeptember hó 11-én d. e. 10 órakor fog azonnali készpénz fizetés mellett Alsó-Szopor állomáson nyilvános árverésen eladatni.

Budapest, 1902. augusztus 27.

Az igazgatóság.

Kártya-Kódex.

Kártya-játékok könyve.

Jókai Mór, Rákosi Jenő, Mikszáth Kálmán, Herczeg Ferencz, Rákosi Viktor, Bródi Sándor és Ambrus Zoltán közreműködésével

szerkesztette

SZOMAHÁZY ISTVÁN.

Ára diszes vászonkötésben 2 kor. 40 fil.

Megjelent és kapható az ATHENAEUM irod. és nyomdai részvénytársulatnál Budapesten, VII. ker., Kerepesi-ut 54. szám.

Cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut.

43803.

16967. Dir. szhoz. 1348.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumnak folyó évi szeptember hó 5-én 60538. sz. a. kelt engedélye folytán a vasuti üzletszabályzat 55. §. 3. kikezdése és 63. §. 3. pontja, illetve a nemzetközi egyezmény 5. czikk 2. kikezdése, valamint ezen egyezmény 14. czikkéhez tartozó végrehajtási határozmányok 6. czikke 3. pontja alapján az áruszállitásnál a következő megszoritások lépnek életbe:

1. Folyó évi szeptember 10-étől folyó évi szeptember végéig vonalunk állomásain a polgári teheráruk (élők és gyors romlásnak kitett áruk kivételével) csakis az üzletszabályzat 55. §. 3. pontjában előrelátott korlátozással vétetnek fel

2. Az Igló-Kassa, Igló-Eperjes és Káposztafalva-Rózsahegy vonalak állomásain f. évi szeptember 12-én, 13-án és 14-én feladásra kerülő vagy az emlitett vonalokon e napokon átmenő polgári teheráruk után (élők és gyors romlásnak kitett czikkek kivételével a már érvényben levő határidőkön és póthatáridőkön kivül a bel- és külföldi összes forgalmakban 48 órai szállitási póthatáridő számittatik. **Az igazgatóság.**

HEIM FÉLE

MEIDINGER KÁLYHÁK

A feltaláló Dr Meidinger tanár által kizár. jogositott gyára

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓ

HEIM H.

BUDAPEST THONETUDVAR

Utánzatoktól ova intünk — MEIDINGER OFEN H. HEIM — ulalással az ill állóvédjegyre.

Prospectusok és költségvetések ingyen és bérmentve.

EREDETIBEN KAPHATÓK CSAKIS GYÁRUNKBAN VAGY FIÓKJAINKBAN — BÉCS, OBER-DÖBLING. BÉCS, I. KOHLMARKT 7. PRÁGA, HYBERNERG. 7.

Teljes Petőfi kiadás 1 koronáért.

Kiadta az „ATHENAEUM" r.-t. (Kerepesi-ut 54. sz.) és ugy ott, mint minden könyvkereskedésben kapható.

Heveny vagy idült

bujakór-bántalmak

igy görvélykór, börbajok, eccema, (izzag, fekélyek stb.) s a romlott vérből származó egyéb bajoknál, min mirigy daganat, rheumatismus, a száj- és gége gennyedései, daganatok, exostosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy öröklött bujakóros általmak eseteiben, a legmegrögzöttebb s minden gyógykezeléssel dacoló betegségből biztos és gyökeres gyógyulást nyujtannak

Dr. Olliver vértisztitó piskótái,

melyek a franczia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak elfogadva.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztitó szert és mely számos kitüntetésben is reszesült.

Ára egy kis doboznak 25 drb tartalommal 5 K, egy nagy doboznak 52 drb tartalommal 10 kor. Minta és prospektus rendelkezésre áll.

Főraktár: Török József gyógyszertára Budapest, Király-utcza 12. és Andrássy-ut 26. 43421

Szenzácziós találmány!

M. kir. szabadalom 21333.

Ágy

Összerakva.

Összerakható és kézitáskában hordható szab. ágy, mely nappal egy kis táskába helyezhető és éjjelre kényelmes ágy. Ez az ágy fölöslegessé teszi az ágyneműt. Szük lakásokban megbecsülhetetlen. Vendég-, gyermek- és cselédszobákban valamint kirándulóknak nélkülözhetetlen.

Kapható: **Freudiger Mózes és fiai** magy. ágy-, fehér- és ruhaneműgyárában

Budapest, VI., Laudon-utcza 6. — Telefon 29—75.

Fürdő- és üdülőhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasuti pályaudvar).

Abbázia	Prágerhofon át	Budapest d. v. Abbazia-Mattuglie	ind. 8.00 reggel, 8.00 este érk. 9.37 este, 9.17 d. e.	Menettérti-jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra I oszt. 104.16 k., II. oszt. 74.55 k., III. oszt. 47.78 k.
Arco	Prágerhof-Marburg-Morin át	Budapest d. v. Arco	ind. 8.00 reggel, 8.00 este érk. 9.50. d. e., 10.39 este	Menettérti jegyek Móri állomásig 30 napig érvényesek *gyorsvonatokra I. oszt. 132.10 k., II. oszt. 94.92 k., III. oszt. 61.53 k.
Auenhof	Prágerhofon át	Budapest d. ol. Velden	ind. 8.00 reggel, 8.00 este, 9.55 este érk. 7.42 este, 6.46 reggel, 2.04 d. u.	30 napig érvényes menettérti jegyek* Velden állomásig, gyorsvonatokra I. oszt. 80.12 k., II. oszt. 55.88 k., III. oszt. 35.52 k.
Balaton-Földvár		Budapest d. ol. Balaton-Földvár	ind. **5.50 reg. 6.50 reg, 8.00 d. e. 2.00 d. u. *5.25 d. u. 8.00 este, 9.55 este érk. **8.52 d. e., 11.02 d. e., 10.28 d. e., 6.10 d. u. *8.16 este 10.32 este 1.42 éjjel	Gyorsvonati menettérti jegyek I. oszt. 21.60 k., II. osz. 14.40 k., III. oszt. 8.70 k. Személyvonati menettérti-jegyek I. oszt. 15.40 k., II. oszt. 10.30 k., III. oszt. 6.50 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényese
Balaton-Füred		Budapest d. ol. Siófok	ind. **5.55 regg.. 6.50 reg., 8.00 d. e., 2.00 d. u. *5.25 d. u., 8.00 este, 9.55 este érk. **8.25 d. e., 10.35 d. e., 10.09 d. e., 5.37. d. u. *7.48 este 10.11 este 1.17 éjjel	Gyorsvonati menettérti-jegyek I. oszt. 19.00 k., II. oszt. 12.70 k., III. oszt. 7.60 k. Személyvonati menettérti-jegyek I. oszt. 13.50 k., II. oszt. 9.— k., III. oszt. 5.60 k. } Siófokig és vissza Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényes
Brennerbad	Prágerhof-Franzensfesten át	Budapest d. ol. Brennerbad	ind. 8.00 reggel, 8.00 este érk. 5.15 reggel, 2.59 d. u.	30 napig érvényes menettérti-jegyek Gyorsvonati menettérti-jegyek I. oszt. 117.30 k., II. oszt. 83.76 k., III. oszt. 53.63 k.
Daruvár	N.-Kanizsa-Barcson át	Budapest d. ol. Daruvár	ind. 8.00 reggel. 9.55 este érk. 8.53 este, 12.09 d. u.	Személyvonatu menetjegyek Barcsig I. oszt. 23.80 k., II. oszt. 15.80 k., III. oszt. 10.80 k. Barcsról 30 napig érvényes menettérti-jegyek I. oszt. 13.— k., II. oszt. 9.— k., III. oszt. 6.— k
Fonyód-fürdőtelep		Budapest d. ol. Fonyód-fürdőt.	ind. **5.50 reg., 6.50 reg., 8.00 reg. 2.00 d. u., *5.25 d. u. érk. **9.38 d. e. 11.51 d. e. 10.56 d. e. 7.04 este *9.04 este	Gyorsvonati menettérti-jegyek I. oszt. 27.00 k., II. oszt. 18.00 k., III. oszt. 10.80 k. Személyvonati menettérti-jegyek I. oszt. 19.20 k., II. oszt. 12.90 k., III. oszt. 8.10 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényese
Gleichenberg	Prágerhofon át	Budapest d. ol. Purkla	ind. 8.00 regg., 8.00 este, 9.55 este érk. 8.00 este, 8.18 d. e., 3.00 d. u.	30 napig érvényes menettérti-jegyek Spielfeld állomásig gyorsvonatokra. I. oszt. 59.60 k., II. oszt. 41.11 k., III. oszt. 25.50 k.
Gossensass	Prágerhof Franzensfesten át	Budapest d. ol. Gossensass	ind. 8.00 reggel, 8.00 este érk. 4.38 reggel, 2.30 d. u.	30 napig érvényes menettérti jegyek. Gyorsvonat I. oszt. 117.30 k., II. oszt. 83.76 k., III. oszt. 53.63 k.,
Görz	Prágerhofon át	Budapest d. ol. Görz	ind. 8.00 reggel, 8.00 este, 9.55 este érk. 10.00 este, 10.07 d. e., 6.34 este	30 napig érvényes menettérti jegyek* Gyorsvonat I. oszt. 111.58 k., II. oszt. 80.15 k., III. oszt. 51.51 k.
Héviz		Budapest d. ol. Keszthely	ind. 6.50 reggel, 8.00 reggel, 2.00 d. u., 8.00 este, 9.55 este érk. 1.00 d. u. 11.45 d. e., 8.10 este, 12.00 éjjel, 3.40 reggel	Menettérti-jegyek B.-Szt.-Györgyig Gyorsvonat I. oszt. 32.40 k., II. oszt. 21.60 k., III. oszt. 13.00 k » Személyvonat I. oszt. 23.[illegible]0 k., II. oszt. 15.40 k., III. oszt. 9.60 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek
Lipik	Nagy-Kanizsa-Barcson át	Budapest d. ol. Lipik	ind. 8.00 reggel, 9.55 este, érk. 10.23 este, 3.37 d. u.	Személyvonatu menet-jegyek Barcsig I. oszt. 25.80 k, II. oszt. 15.80 k., III. oszt. 10.80 k. Barcsról 30 napig érvényes menettérti-jegyek I. oszt. 15.— k., II. oszt. 10.— k., III. oszt. 7.— k
Meran	Prágerhofon át	Budapest d. v. Meran	ind. 8.00 reggel, 8.00 este érk. 7.51 reggel, 2.45 d. u.	Bozen-Gries állomásig 30 napig érvényes* menettérti-jegyek Gyorsvonat I. oszt. 124.68 k., II. oszt. 89.32 k., III. oszt. 57.80 k.
Pörtschach a/S	Prágerhofon át	Budapest d. v. Pörtschach a/See	ind. 8.00 reggel, 8.00 este, 9.55 este érk. 7.27 este, 6.35 reggel, 1.50 d. u.	30 napig érvényesek* menettérti-jegyek Gyorsvonat I. oszt. 80.12 k., II. oszt. 55.88 k., III. oszt. 35.52 k.
Rohitsch	Prágerhofon át	Budapest d. ol. Pöltschach	ind. 8.00 reggel, 6.50 reggel, 8.00 este, 9.55 este érk. 3.07 d. u. 8.33 este. 3.34 reggel. 8.59 d. e.	30 napig érvényes menettérti-jegyek Pöltschach állomásig Gyorsvonat I. oszt. 61.88 k.. II., oszt. 42.88 k., III. oszt. 26.64 k.
Römerbad		Budapest d. v. Römerbad	ind. 8.00 reggel 6.50 reggel, 8.00 este, 9.55 este érk. 4.09 d. u. 10.03 este, 4.33 reggel, 10.31 d. e.	30 napig érvényes menettérti-jegyek Gyorsvonat I. oszt. 70.04 k., II. oszt. 48.92 k., III. oszt. 30.7[illegible] k.
Savanyukut	Kanizsán át	Budapest d. ol. Savanyukut	ind. 6.50 reggel, 8.00 reggel, 8.00 este, 9.55 este érk. 7.19 este, 4.03 d. u. 6.54 reggel, 11.17 d. e.	Személyvonati-jegyek I. oszt. 28.20 k., II. oszt. 18.60 k., III. oszt. 13.20 k.
Semmering	Kanizsa-Prágerhofon át	Budapest d. v. Semmering	ind. 8.00 reggel. 6.50 reggel, 8.00 este, 9.55 este érk. 6.45 este, 2.40 éjjel, 7.05 reggel, 4.32 d. u.	Gyorsvonati menettérti-jegyek 30 napig érvényesek I. oszt. 77.44 k., II. oszt. 54.50 k., III. oszt. 34.41 k.
Siófok		Budapest d. ol. Siófok	ind. **5.50 regg., 6.50 regg., 8.00 regg., 2.00 d. u., *5.25 d. u., 8.00 este, 9.55 e. érk. **8.25 d. e., 10.35 d. e., 10.09 d. e., 5.37 d. u., *7.48 este, 10.11 este, 1.17 éjjel	Gyorsvonati menettérti-jegyek I., oszt. 19.00 k., II. oszt. 12.70 k., III. oszt. 7.60 k. Személyvonati menettérti-jegyek I. oszt. 13.50 k., II. oszt. 9.— k., III. oszt. 5.60 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényese
Tobelbad	Prágerhof-Grázon át	Budapest d. v. Premstätten-Tobelbad	ind. 8.00 reggel, 8.00 este, 9.55 este érk. 6.12 este, 8.06 reggel, 1.46 d. u.	Graz állomásig 30 napig érvényes menettérti-jegyek gyorsvonatokra I. oszt. 59.60 k., II. oszt. 41.11 k., III. oszt. 25.50 k.
Toblach	Prágerhofon át	Budapest d. v. Toblach	ind. 8.00 reggel, 8.00 este, 9.55 este érk. 1.02 éjjel, 10.46 d. e. 7.16 este	30 napig érvényes* menettérti-jegyek gyorsvonatokra I. oszt. 106.14 k., II. oszt. 75.41 k., III. 48.55 k.
Tüffer	Prágerhofon át	Budapest d. v. Markt-Tüffer	ind. 8.00 reggel, 6.50 reggel. 8.00 este, 9.55 este érk. 4.00 d. u., 9.52 este. 4.25 reggel, 10.21 d. e.	30 napig érvényes menettérti jegyek Markt-Tüffer állomásig, gyorsvonat I. oszt 68.54 k., II. oszt. 47.83 k., III. oszt. 29.[illegible]9 k.
Velden a W.	Prágerhofon át	Budapest d. v. Velden	ind. 8.00 reggel, 8.00 este, 9.55 este érk. 7.45 este, 6.46 reggel 2.04 d. u.	30 napig érvényes* menettérti-jegyek, gyorsvonat I. oszt. 80.12 k., II oszt. 55.88 k., III, oszt. 35.52 k.
Varasd-Teplitz	Csáktornyán át	Budapest d. ol. Varasd-Teplitz	ind. 6.50 reggel, 8.00 este, 9.55 este érk. 5.23 d. u., 5.27 reggel, 7.06 reggel	Személyvonati jegyek Csáktornya állomásig I. oszt. 21.60 k., II oszt. 14.40 k., III., 9.60 k.

* Május hó 1-től, augusztus hó végéig eső időszakban váltott jegyek f. é. október hó végéig érvényesek. 1322

* Junius hó 20-tól, szeptember hó 10-ig közlekedik.
** Julius hó 1-től, augusztus hó 31-ig csak vasár- és ünnepnap közlekedik.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet Budapest n, VI., Andrássy-ut 24. **Opera mellett.**

Titkos betegségeket

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőzés utóbajait, az elgyengült férfierőt, megömléseket, a bujakórnak utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire is idültek, valamint mindazon női betegségeket melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt csász. és kir. oszt.-főorvos. 43905

Rendel: naponta 10 órától d. e. egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. Dijazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Férfiak ingyen kapnak

olyan uj találmányu orvosságot, mely az elveszitett erőt ujra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csodaorvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifilisben, valamint elveszitett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a báziorvossággal a baj otthon gyógyitható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyithatják magukat Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges, csodálatos eredménynyel gyógyitja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a State Medical Institutnak az alant jelzett czimre, a honnan a csomagot rögtön elküldik, Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés czéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyithatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki irhat érette bárhonnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet igy kell czimezni: **State Medical Institute, 1 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika.** A levelek mindig bérmentesitendők. 42913

Nyomatott a Magyar Ujságkiadó Részvény-Társaság körforgógépein